

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 32 (592) 25 - 31 avqust, Tebax sal. il 2024

Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet

Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti:

Hêjaye: 40 qəpik

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

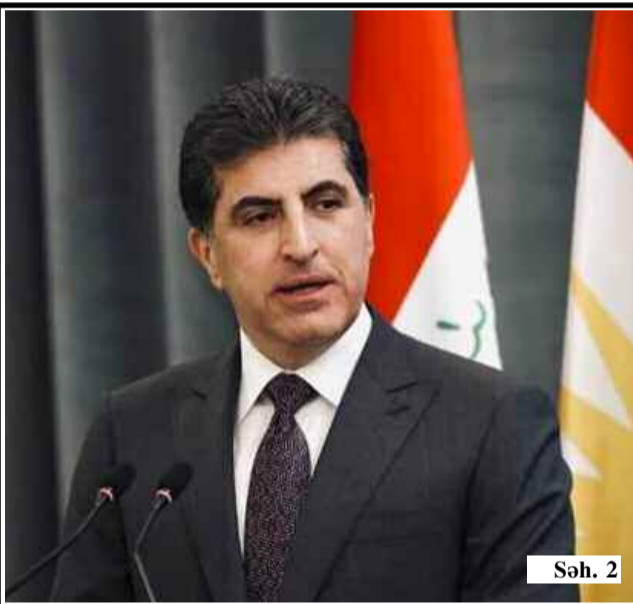
Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbāhəddīn Eləglu

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin nümayəndə heyətini qəbul edib

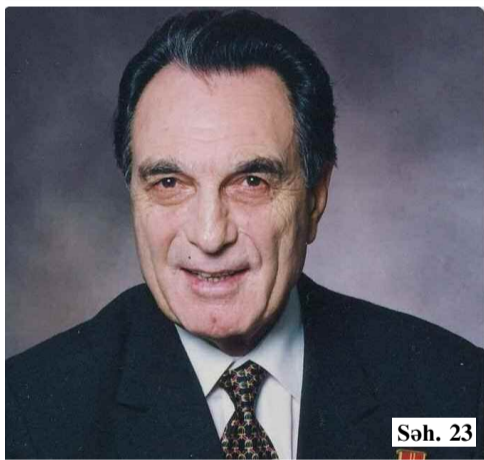
Səh. 2

Nêçîrvan Barzanî di salvegera Enfalê de peyama 'giringiya welat' da

Səh. 13

Serok Mesûd Barzanî: Armanca Enfalê guherîna demografiya Kurdistanê bû

Səh. 23

РОВНО ТРИ ГОДА НАЗАД НЕ СТАЛО АКАДЕМИКА НАДИРОВА...

Səh. 14

Berdevkê PDKê: Partiya me bi hemû hêz, şiyar û cewaweriya xwe piştgiya Mesrûr Barzanî dike

Səh. 15

Mesrûr Barzanî: Pêwîst e hikûmeta federal malbatên şehîdan û Enfalkiriyar qerebû bike

Səh. 4

Heç kim Kürd və Azərbaycan xalqının birliyini poza bilməz

Serok Barzanî: Divê hilibijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî pakij û şefaf bin

Səh. 2

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ» ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 6

Gavek berbi Zimanê Kurdî KURD dilinə doğru bir addım

Səh. 7

Dewletên Dagîrkiş û Stratejiya Wan

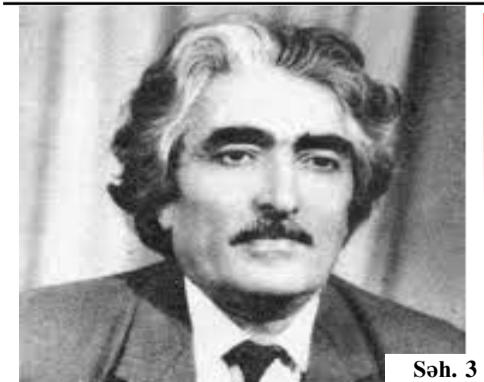
Səh. 10

Hêdî hêdî şevreş li me ronî dibe!!!

Səh. 12

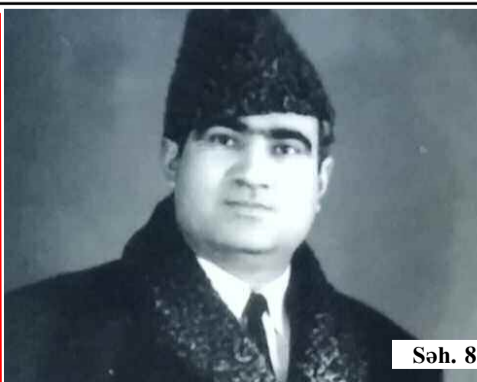
Di konferansa Berlînê de sûcên şer ên dewletan hate nîqaşkirin

Səh. 15

Səh. 3

"O dağlar azaddı" dedi Hüseyin Kürdoğlu

Səh. 8

Məşhur müğənninin film kimi həyat

Səh. 11

Ji bo 87-saliya rewşenbîr, nivîskar, helbestvan û welatpêz Barîyê Bala

Səh. 8

Sefin Dizeyi: Pezeşkiyan'ın Erbil ziyaretiyle ilgili bilgilendirilmedik

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 30-da Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayrımin başçılıq etdiyi Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvlərindən ibarət nümayəndə heyətini qəbul edib.

Qəbula görə dövlətimizin başçısına təşəkkürünü bildirən Şamil Ayrım Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi.

Qonaq Türkiyə Böyük Millət Məclisinin ölkəmizdə keçiriləcək parlament seçkilərində böyük heyətlə müşahidəçi statusunda iştirak edəcəyini bildirdi. Bu seçkilərin Azərbaycanın bütün ərazisində keçirilən ilk parlament seçkiləri olmasının önəminə toxunan Şamil Ayrım suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün tam təmin edilməsinin əhəmiyyətini vurğuladı.

O, Türk Dövlətləri Təşkilatının dövlət başçılarının Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə təşkilata üzv ölkələrin başçıları ilə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidentinin bir masada olmasına və Azərbaycanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə göstərdiyi davamlı dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

Şamil Ayrım vurğuladı ki, Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin qaradaşlığı və dostluğu ölkələrimiz arasında münasibətlərin yol xəritəsini müəyyənləşdirir. Azərbaycanın inkişafının və əldə etdiyi nailiyyətlərin Türkiyədə böyük qürur hissi doğurduğunu deyən qonaq ölkəmizin Qafqazın parlayan ulduzu olduğunu vurğuladı.

Beynəlxalq münasibətlərdə Azərbaycanın artan roluna toxunan Şamil Ayrım bir sıra beynəlxalq təsisatlarda, xüsusilə də Avropa Şurası Parlament Assambleyasında nümayəndə heyətimizə qarşı haqsızlığı və ədalətsizliyi qeyd etdi.

Şamil Ayrım regionda davamlı sülhün təmin olunması istiqamətində Azərbaycanın atdığı addımları dəstəklədiklərini diqqətə çatdırdı.

Azərbaycanda keçiriləcək COP29-a hazırlıq işlərinin çox mükəmməl şəkildə aparıldığını vurğulayan qonaq bu beynəlxalq tədbirlə bağlı ölkəmizə uğurlar arzuladı.

Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının və

strateji müttəfiqliyinin əhəmiyyətini vurğulayan dövlətimizin başçısı ölkələrimizin daim bir-birinin yanında olduqlarını qeyd etdi.

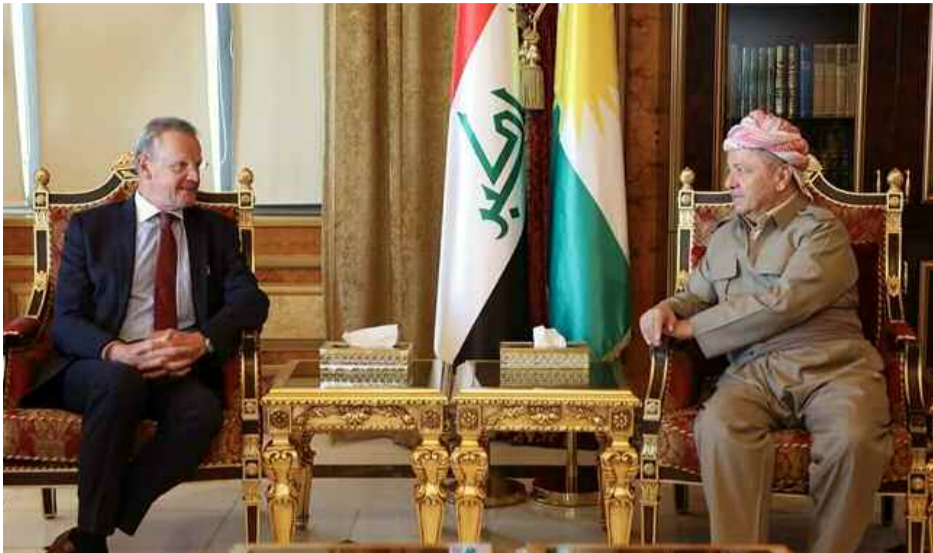
Prezident İlham Əliyev regional vəziyyətə toxunaraq dedi ki, Azərbaycan bölgədə davamlı sülhün təmin olunmasının tərəfdarıdır. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bunun üçün özünün artıq dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı olan ərazi iddiaları aradan qaldırılmalıdır və Konstitusiya dəyişdirilməlidir. Azərbaycan Prezidenti vurğuladı ki, artıq keçmişin qalığı olan ATƏT-in Minsk qrupu və onunla əlaqədar olan təsisatlar tamamilə ləğv edilməlidir. Dövlətimizin başçısı Minsk qrupunun ləğv edilməməsi ilə bağlı Ermənistanın mövqeyinin heç bir halda başadüşülən olmadığını dedi. Çünki əgər münaqişə keçmişdə qalıbsa və Ermənistanın baş naziri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini ifadə edərsə, onda keçmişin qalığı olan Minsk qrupunun saxlanmasına nə ehtiyac var?! Dövlətimizin başçısı dedi ki, görünür, Ermənistan sülh müqaviləsində və regionda davamlı sülhün əldə edilməsində maraqlı deyil. Azərbaycan Prezidenti qeyd etdi ki, Ermənistan qəsdən vaxt uzadır, Fransadan, digər Qərb ölkələrindən və başqa tərəflərdən yeni silahlar alır, öz ərazisində üçüncü tərəflərlə hərbi təlimlər keçirir.

Bir sıra Qərb təsisatlarında anti-Azərbaycan qüvvələrin ölkəmizə qarşı haqsız və ədalətsiz münasibətinə toxunan dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında bizim əleyhimizə olan mövqə bilavasitə öz ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi təmin etməyimizlə əlaqədardır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə davamlı şəkildə dəstək göstərdiyini qeyd etdi, Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin də iştirak etməsinin önəminə toxundu.

Görüşdə Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvləri çıxış edərək, ölkələrimizin daim bir-birinin yanında olduqlarını, Azərbaycanın gücünün Türkiyənin, Türkiyənin gücünün isə Azərbaycanın gücü olduğunu vurğuladılar, Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının əhəmiyyətini qeyd etdilər.

Serok Barzanî: Divê hilbijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî pakij û şefaf bin

Serok Barzanî pêşwaziya Konsulê Giştî yê Almanyayê li Hewlêrê dike, herwesa tekezê dike ku hilbijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî "pakij û şefaf û di rewşeke aram de" bîn kirin.

Serok Mesûd Barzanî îro li Pîrmamê pêşwaziya Konsulê Giştî yê Almanyayê li Herêma Kurdistanê Klaus Streicher kir, ku bi helkefta bidawîhatina erkê wî û bi merema xatîrxwastinê û herwesa nasandina Albert von Weatek wekî cigirê xwe serdana Serok Barzanî kir.

Li dû ragehandina Baregayê Barzanî, di wê hevdîtînê de "Konsulê Giştî yê Almanyayê li Hewlêrê spasiya Serok Barzanî kir ku di dema karkirina wî ya li Hewlêrê de herdem piştvanê wî bû, herwesa rêz ji bo mēvandarî û hevahengiya dezgehên Herêma Kurdistanê û xelkê Kurdistanê hebû. Konsulê Giştî yê Almanyayê

amaje da giringiya peywendiyên Herêma Kurdistanê û welatê xwe, ku divê li paşerojê jî bi giringî ve berdeyam be.

Zêdebarî tekezkirina giringiya pêşveçûna hevahengî û berdewamiya peywendiyên navbera Herêma Kurdistanê û Almanyayê, Serok Barzanî jî ji aliyê xwe ve spasiya erk û westiyana Konsulê Giştî yê Almanyayê kir û herwesa daxwaza serkeftinê ji bo Konsulê Nû yê Almanyayê li Hewlêrê kir.

Her di wê civînê de, wekî ku di wê ragehandinê de hatiye, "Amaje bi hilbijartinên Cotmeha bê yên Perlemana Kurdistanê hat dan û Serok Barzanî ronkirinê pēdivî di wî warî de berçav kirin, û herwesa tekez jî kir ku divê hilbijartinên Perlemana Kurdistanê bi awayekî pakij û şefaf û di rewşeke aram de bîn kirin."

Gefên terorê li ser astê Îraqê û deverê jî mijara tewerekî din ê wê hevdîtînê bû.

Nêçîrvan Barzanî di salvegera Enfalê de peyama 'giringiya welat' da

Nêçîrvan Barzanî ji bo salvegera Enfala Badînanê got, "Tevî hemû pirsgirêk û nakokiyan jî divê welat bibe armanca me û me hemûyan li hev bicivîne." Herwiha Nêçîrvan Barzanî got, "Li Herêma Kurdistanê jî divê em baştir xizmeta malbatên wan bikin û li ser asta navneteweyî hewlên xwe ji bo naskirina Enfalê ya wekî komkujiyê berdeyam bikin." Îro 36 sal di ser Enfala Badînanê re derbas dibin ku qonaxa dawî ya Enfalê bû. Enfala Badînanê 25ê Tebaxa 1988an dest pê kir û 6ê Îlona heman salê bi dawî bû. Rejîma Beasê, bi Enfala Badînanê re êrişî xelkê li herêmên Amêdî, Dihok, Zaxo, Şêxan, Akre û Barzanê kir û li wan deran komkujiyeye mezin kir.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo salvegera Enfala Badînanê peyamek belav kir.

"Divê em hewlên xwe bidomînin"

Nêçîrvan Barzanî di peyama xwe de wiha got: "Em îro 36emîn salvegera xemgîn a Enfala Behdînanê bi bîr tînin ku ji 25ê Tebaxê heta 6ê Îlona 1988an di qonaxa dawî ya Enfalê da pêk hat û bandor li xelkê sivîl, av, hewa, ax û xwezaya navçeyê kir.

Silav li gîyanê pak ê 182 hezar qurbanîyên Enfalê ku ji Germiyanê heta gundê dawî yê Behdînanê bûne qurbanîyên tawanên rejîma hingê ya Îraqê.

Dadgeha Bilind a Tawanana a Îraqê Enfalê wekî komkujî, tawanên şer û tawanên li dijî mirovahiyê nas kiriye.

Lewma em bangî Hikûmeta Îraqê dikin ku di hemû waran da qerebûkirina malbatên mexdûrên Enfalê bike.

Li Herêma Kurdistanê jî divê em baştir xizmeta malbatên wan bikin û li ser asta navneteweyî hewlên xwe ji bo naskirina Enfalê wekî komkujî berdeyam bikin.

Herêma Kurdistanê û mafên wê yên destûrî berhema gîyanê pak, xwîna bi hezaran şehîdan, rondikên bi hezaran dayikên cegerşewitî, Enfal, kîmyabaran, tēkoşîn û qurbanîdana gelê Kurdistanê ye, ji ber hindê erkê me hemûyan ku em wan destkeftiyar biparêzin.

"Tevî hemû pirsgirêk û nakokiyan jî divê

welat bibe armanca me"

Tevî hemû pirsgirêk û nakokiyan jî divê welat bibe armanca me û me hemûyan li hev bicivîne.

Bi vê minasebetê em dupat dikin ku divê li Îraqê ders ji rabîrdû bê wergirtin û mafên hemû pêkhatayan bê parastin da ku em hemû bi hev re kar bikin ji bo misogerkirina paşerojeye baştir ji bo nîfşên me yên niha û paşerojê.

Silav li gîyanê şehîdên Enfalê û hemû şehîdên Kurdistanê be. Spas ji bo xelkê qehreman ê Hewlêrê û derdora wê ku di rojên dijwar da li Cêjnîkanê hatin alîkariya mexdûrên Behdînanê.

Mîhrebani û helwesta wan a welatparêziyê tu carî nayê jibîrkirin."

Enfala Badînanê

Enfala Badînanê, pêla heştan û qonaxa dawî ya Enfalê ye.

Enfala Badînanê, 25ê Tebaxa 1988an dest pê kir û heta 6ê Îlona 1988an berdeyam kir.

Rejîma Beasê, bi Enfala Badînanê re êrişî xelkê li herêmên Amêdî, Dihok, Zaxo, Şêxan, Akre û Barzanê kir.

Li gorî belgeyên fermî yên Îraqê, li Badînanê 13 hezar û 553 kes hatin girtin ku ji wan 3 hezar û 373 jin û 6 hezar û 964 zarok bûn.

Ji bilîf komkujîya sivîlan, nêzî 600 gund wêran bûne û nêzî 60 hezar welatî jî koçber bûne û bê mal man.

Gelek gund jî hatin kîmyabaran kirin ku ji wan 40 gundên Xirîstiyanan û 81 gundên Kurdên Êzîdî bûn. Rejîma Beasê, li van herêman komkujiyeye mezin kir ku heta îro jî di dilê gelê Kurdistanê de birîneke kûr e.

Parlamentoya Îraqê 14ê Nîsana 2008an Komkujîya Enfalê bi awayê fermî nas kir.

Kürd xalqının qəhrəman oğlu Molla Mustafa Barzani

idi. Barzaniyə General Kəbirinin xüsusi hörməti var idi. Biz nə lazım idisə-sursat, ərzaq, geyim Molla Mustafa Barzani hissələrinə çatdırırdıq. O vaxtlar Milli Azadlıq Hərəkatına pis münasibət var idi. Həmişə çalışırdılar ki, bizim Milli Azadlıq Hərəkatını şah əli ilə ləğv etsinlər. Buna da müəyyən dərəcədə müvəffəq olurdular. Lakin Molla Mustafa Barzani təslim olmadı. Yəni öz hissələri ilə Mahabad tərəfə, Pişnəbiyə çəkildi və orada şah qoşunları ilə vuruşdu. Şah ordusunun Sərhəng Əşrəfi var idi. Onun şahla əlaqəsi yaradıldı və Molla Mustafa Barzaniyə silahı yerə qoymağı təklif etdilər və cavabında Barzani dedi ki, biz silahı yerə qoymayacağıq. Molla Mustafa özünün peşmərqələri ilə bir il müqavimət göstərdi və bu zaman Molla Mustafa Barzani Tehrana sifariş elədi ki, bizim müəyyən tələblərimizi yerinə yetirəsiniz biz qayıdacağıq İraqa. Şah onların tələblərini yerinə yetirdi, bir qədər silah-sursat verdi və dedi ki, gedin İraqa.

na və Milli Azadlıq Hərəkatında iştirakına görə mənə çox müsbət təsir bağışladı. Öz xalqını çox istəyirdi və bir komandir kimi öz fədailərinə həmişə hörmət bəsləyirdi.

- **Molla Mustafa Barzani Azərbaycandan niyə sürgün olundu Orta Asiyaya, bu haqda nə deyə bilərsiniz?**

- Milli Azadlıq Hərəkatının liderinə qarşı burda təziqlər, qarşıdurmalar var idi. Və Molla Mustafa Barzani belə adamlara qarşı olduğu üçün onu və fədailərini Özbəkistana sürgün etdilər. O, çox həssas adam idi. Azərbaycanda olan repressiyalara qarşı çıxırdı. O da, o vaxtkı bəzi hökumət dairələrinin xoşuna gəlmirdi. Və o gördü ki, burada yaşamaq ona çətin olacaq. Ona görə də onları Daşkəndə sürgün etdilər. Və sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra getdi Moskva-yaya, Belarus vəzəlinin yanında ona imarət verdilər. Və o, öz fədailəri ilə birlikdə orada yaşayırdı. Və onun ətrafında da yaxşı zabıtlar var

ölümə gedirdi.

Hacı müəllim, özünü bilirsiniz uzun müddət İstər kral olsun, istər faşist Səddam Hüseyin olsun, orada yaşayan xalqlara heç bir mənəvi və mədəni haq verməmişdilər. Bildiyiniz kimi mən bu yaxınlarda 2 aya qədər İraqda oldum. Və orda bir sıra az saylı xalqların nümayəndələri ilə görüşlərim oldu, o cümlədən türkman partiya rəhbərləri ilə. Və 1991 - ci ildən bu xalqların birliyi nəticəsində Məsud Barzani və Cəlal Tələbaninin rəhbərliyi ilə Kürdüstan hökuməti yaranmışdır. Və orada yaşayan bütün azsaylı xalqlara mədəni muxtariyyət verilmişdir, o cümlədən türkman qardaşlarımız. Onların 17 - yə qədər orta məktəbi 15 - a qədər siyasi partiyası, 10 - a qədər Mədəniyyət Mərkəzi təşkil olunmuşdur. Və Kürdüstan hökuməti hər partiyaya ayda 10 min dollar yardım edir. Bu quruluş haqqında nə deyə bilərsiniz?

Bu quruluş haqqında onu

sınlar. Mən onları təbrik edirəm və uğurlar arzulayıram.

Əgər bu gün Kürdüstan hökuməti Hacı müəllimi və ziyalılarımızı Kürdüstana dəvət etsələr, dəvəti qəbul edərsinizmi?

- Mən gedəcəm ona görə ki, Məsud Barzaninin atasına xüsusi hörmətim olub. Onun dəvətini böyük məmnuniyyətlə qəbul edərdim.

Bu gün siz çıxışınızla Məsud Barzani cənablarına və Cəlal Tələbani cənablarına və İraq xalqına nə demək istərdiniz?

- Mən arzu edirəm ki, İraqda xarici qüvvələrin müdaxiləsi kəsilsin, qoysunlar ki, İraq xalqı özləri öz müqəddəratlarını həll etsinlər.

Mən Kürdüstan televiziya və radiosu ilə dəfələrlə 1905-ci ildən təxminən qədər ermənilərin başımıza açdığı bəlalardan söz açmışam.

Mən istərdim ki, Kürdüstan və Azərbaycan hökumətləri arasında dostluq əlaqəsi yaradılsın. Bu gün Ərbildə bir çox ölkələrin

HEÇ KƏS KÜRD VƏ AZƏRBAYCAN XALQLARININ BİRLİYİNİ POZA BİLMƏZ!

Hacı müəllim, mən istərdim sizi oxucular tanısin, Hacı müəllim kimdir, bu haqda oxuculara məlumat verəydiniz?

Mən xalq fədaisi kimi 1945-46 - cı illərdə Marağa vilayətində milli azadlıq hərəkatının iştirakçısı idim. Marağa vilayətində bu milli azadlıq hərəkatına rəhbərlik edən general Kəbiri, altı min fəda ilə cənubi Azərbaycanın cənub və cənubi qərb bölgələrində şah rejiminə qarşı vuruşmada iştirak etmişdim. Və o cümlədən də general Kəbirinin köməkçisi idim.

Hacı müəllim, həyatın hansı dalğaları sizi Şimali Azərbaycana gətirib çıxartdı və siz Bakıya necə düşmüşünüz?

Mən 1947 - ci ildə bilavasitə həpşxanadan ailəm ilə birlikdə sürgün olundum İran Kürdüstanının Loristan vilayətinin Xürəməbad şəhərinə. Sonradan Xürəməbadda mübarizəni davam etdirdik, şahlıq rejiminə qarşı. 1954 - cü ilin avqust ayında İran şahı "Xızıta" təşkil elədi, Amerika imperalizmi ilə birlikdə. General Zahidi iş başına gəldi, başladılar repressiyaya. Hər yerdə mütərəqqi adamları həps edirdilər. Mən də o dövrdə Sovetlər birliyinə pənah gətirdim öz ailəmlə birlikdə.

Hacı müəllim, sizin ölüməz Molla Mustafa Barzani ilə görüşünüz necə və hansı şəraitdə olub?

Molla Mustafa Barzanini mən cənubi Azərbaycanda Təbriz şəhərində tanıdım. Pişnəbinin göstərişi ilə gene-

ral Kəbiri onun təchizatını təşkil etmək və maddi köməklik göstərişi vermişdi. Bu zaman Mustafa Barzani ilə Təbrizə bir getdik. General ilə birlikdə onun peşmərqələrinə təchiz eləmək üçün milli hökumətin göstərişini nəzərinə çatdırdıq və biz getdik Bokana. Saray kəndi Molla Mustafanın qərargahı idi. Şahın ordularından Saqqız, Banənin dağlıq hissəsini və Kürdüstana hücumlarının qarşısını alırdıq. Orada biz Molla Mustafanın tələblərini, müəyyən xahişlərini yazırdıq və Molla Mustafa Barzaninin peşmərqələrinə təchizat yardımını edirdik. Və bununla da biz bir il ərzində Molla Mustafa Barzani ilə təmasda olmuşduq. O zaman Barzan bölgəsinin Təğiyabad kəndində yaşayan ermənilər köçüb getdilər Ermənistan. Onların kəndinin ixtiyarını verdilər Barzaninin hissələrinə. Onlar o kəndə yerləşdilər. Və bir hissəsini də Molla Mustafa Barzaninin xahişi ilə Surquz Üşnəbi tərəfə apardılar hansı ki, kürdlərlə azərbaycanlılar orda bərabər yaşayırdılar. Ancaq Tehran qoşunları fitnə-fəsadlarla, müəyyən hücumlar təşkil edirdi və onun hissələri də bu hücumların qarşısını almaqla bizə köməklik edirdi və Molla Mustafa Barzanini mən şəxsən bir yaxşı milli azadlıq hərəkatının rəhbəri kimi və xalqını istəyən bir lider kimi tanıyaraq ona böyük hörmətim var idi. O, həmişə öz fədailərinə, öz ətrafında olan peşmərqələrlə öz ailəsi, balaları kimi qayğı göstərirdi. Elə qayğı biz tərəfdə yox

Molla Mustafa Barzani və bizim fədailərdən də bir qismi onların tərkibində, kapitan Səfəri Qəhrəmani ilə birlikdə İraqa getdi və o vaxtlar baş nazir olan Nuri Səidin göstərişi ilə, yenə də kürd xalqına qarşı təzyiqlərə başladılar və onlar yenidən keçirlər Türkiyəyə. Orada da müqavimətə rast gəlirlər və keçirlər Şahtaxtına, Naxçıvana. Sonra da Sovet hökuməti onları Ağdam, Qubadlı, Ləçin ərazisinə yerləşdirir və silahlarını alırlar. Bundan sonra da onların mühacirət dövrü başlayır. Müəyyən qüvvələr var idi ki, Molla Mustafa Barzaniyə bir lider kimi hörmət etmək əvəzinə bəzi çatışmayan cəhətlərlə üzləşdirdilər. Molla Mustafa Barzani sonra Xruşov hakimiyyətə gələndən sonra və İraqda 1958-ci ildə Əbdül Kərim Qasiminin İnkilabı olan dövrdə Nuri cəzalanır və Molla Mustafa yenidən qayıdır İraqa öz ailəsi və fədailəri ilə. Yenidən mübarizə aparırlar. Məmməd Arif hakimiyyət başına gəlir, yenə repressiya başlayır kürdlərə, türkmanlara qarşı. Yenə Molla Mustafa Barzani təzədən nə isə İrana keçir və Kərəkdə fədailəri ilə müəyyən müddət yaşayır. Bu dövrdə Molla Mustafa Barzani xəstələnir və müalicəyə, Amerikaya gedir və mühacirətdə olarkən dünyasını dəyişir.

Hacı müəllim, Molla Mustafa Barzani xaraktercə sizin hafizənizdə necə qalıb. Siz onu necə təsvir edərdiniz?

- Çox yaxşı. Yaxşı adam idi. Öz fədailərinə, öz xalqı-

idi.

Mir Həci, Əziz Mahmudi və bir çox bacarıqlı peşmərqə rəhbərlər idilər. Və ona görə də tale onun da həyatında müəyyən mənfi rollar oynadı.

Məhəmməd Qazi hərəkatında Barzaninin rolu barədə nə deyə bilərsiniz?

Məhəmməd Qazi hərəkatında Barzaninin onunla münasibətləri pis deyildi. O, Azərbaycanın Kürdüstanla qərb cəbhəsini şah qoşunlarının hücumlarından qoruyurdu. Saqqız Banə və Saray onun qərargahı idi. Mən orda gördüm ki, o öz fədailərinə, peşmərqələrinə necə diqqətlə qayğı göstərir.

Həmişə də onun peşmərqələri Barzaninin yolunda

nümayəndəlikləri açılıb. Olmazmı Azərbaycanın nümayəndəliyi Ərbildə, türkmanların nümayəndəliyi Bakıda açılsın?

- Mənə elə gəlir ki, bəzi məsələlər öz həllini tapanandan sonra qardaşlıq əlaqələri mütləq yaranacaqdır. Çünki, kürd və azərbaycan xalqları o qədər biri-birinə qaynayıb qarışıb ki, heç kəs azərbaycan və kürd xalqlarının birliyini poza bilməz.

Son olaraq Məsud Barzani və Cəlal Tələbani cənablarına nə arzu edərdiniz və onlardan nə istərdiniz?

- Əvvəla salamımı yetirərsiniz. Məsud Barzaninin qardaşı Loğman Barzanini çox yaxşı tanıyırdım. Atası Molla Mustafa Barzani ilə bir yerdə görmüşdüm. Çox qoçaq, mübariz oğlan idi. Atası da mübariz idi, allah atasına rəhmət eləsin. Və Tələbaniyə də, Barzaniyə də arzu edirəm ki, bir olsunlar, qüvvələrini birləşdirlərsinlər. Hökumətlərini bir etsinlər, birləşdirlərsinlər. Müvəffəqiyyət birlikdədir. İmperialist dövlətlərə heç vaxt bel bağlamaq olmaz.

Məndən bütün Kürdüstanlılara səmimi salam söyləyin.

Müsahibə üçün çox sağ olun.

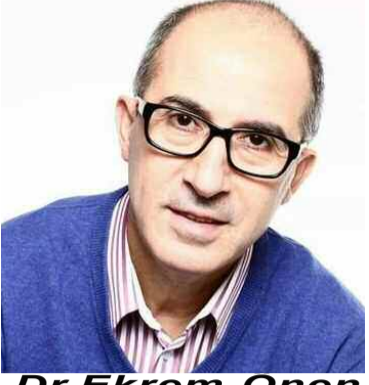
Siz də sağ olun.

Müsahibəni apardı:

Tahir Süleyman

P.S. Hacı müəllim aramızda olmasa da, onun xatirələri hər zaman bizimlədir.

KÜRTLERİN BAŞ EĞMEZ LİDERİ: MELA MUSTAFA BARZANİ

Dr. Ekrem Onen

Kürtlerin efsanevi lideri Mela Mustafa Barzani'nin yaşamını, mücadelesini, siyasi ve askeri başarılarını bir yazı çerçevesinde anlatmak, sınır koymak çok zor.

Daha iki yaşındayken annesi ve yengesini ile (ağabeyi Şeyh Abdüsselam'ın eşi) Diyarbakır'da hapis yatar. Oradan Eskişehir'e sürgün edilir. Çocukluğunun bir bölümü Eskişehir'de geçen Mela Mustafa Barzani, Porsuk Çayı'nda yüzmeyi öğrenir. Mela Mustafa Barzani'nin çocukken Porsuk Çayı'nda attığı kulaçlar, onun tarihi uzun yürüyüşünden, Peşmergeleri ile birlikte Aras Nehri'ni geçip Rus sınırına dayanıp, sürgüne gitmesine kadar Kürt tarihinde çok önemli bir yer tutar.

2. Meşrutiyet'in ilanından kısa bir süre önce ağabeyi Şeyh Abdüsselam bölgedeki Kürt aşiretlerini toplar ve Bâbıali'ye (Osmanlı Devletinin son döneminde sadrazamlık makamına ve hükümete verilen ismi) Kürt ulusal taleplerini içeren bir manifesto sunmak ister. Beş maddelik bir manifestoyu, Seyid Abdulkadir Nehri, Emin Ali Bedirhan ve Şerif Paşa'yada onaylatarak Babıali'ye gönderir.

1913'te savaşın yeniden başlaması üzerine Şeyh Abdüsselam, Kürtler arası birlik ve dayanışma ile uluslararası ilişkileri geliştirmek üzere Doğu Kürdistan'a geçer. Rajan'da Seyid Ta'ha'yı, sonra da Şıkak Aşireti Reisi İsmail Ağa Simko'yu ziyaret eder. Hoye'de Rus generallerle görüşmeler yapar ve oradan Tiflis'e gider.

Bir süre Rusya himayesinde Nahçıvan'da kalır. Aynı dönemde Bâbıali, Şeyhi ele geçirmek için başına ödül koymuştur. Şeyh Abdüsselam, Güney Kürdistan'a geri dönüşünde Genêgecin köyünde Sofi Abdullah'ın evine misafir olur, Sofi Abdullah onu şikâyet eder ve yakalatır. Şeyh Abdüsselam, o dönemin subayı Fevzi Çakmak tarafından Musul'a götürülür ve yakın arkadaşları ile birlikte idam edilir. Musul Valisi Süleyman Nazif'in bu idamda büyük rolü olmuştur.

Şeyh Abdüsselam'ın idam edilmesinden sonra kardeşi Şeyh Ahmed, mücadeleyi sürdürür. Aynı zamanda genç Mustafa Barzani de yavaş yavaş mücadeleye atılmaya

başlar.

1916-1919 arası bölgenin tamamının İngilizlerin kontrolüne geçmesiyle, Kürt isyanları da devam eder. 1919'da Behdinan Ayaklanması sırasında Şeyh Ahmed güçlerinin iki İngiliz subayını öldürmesi Behdinan bölgesinde şiddetli çatışmalara neden olur.

Aynı dönemde Süleymaniye bölgesinde İngilizlere başkaldıran Şeyh Mahmud Berzenci, Kürt aşiretlerine mektup yazarak yardıma ihtiyacı olduğunu bildirir, Şeyh Ahmed bu mektuba olumlu cevap verir.

Mela Mustafa Barzani dönemi

Şeyh Ahmed, 1919 yılında Süleymaniye bölgesinde İngilizlere karşı isyan eden Şeyh Mahmud Berzenci'nin yardımına yetişmek üzere genç Mustafa Barzani komutanlığında bir birlik göndermiş, Barzani'nin birliği daha yoldayken İngilizler Kürt isyanını bastırıp Şeyh Mahmud'u yakalar. Bunun üzerine Barzani birliği ile geri döner.

1932 yılına kadar Irak merkezi hükümetini destekleyen İngilizlerle Kürtler arasında şiddetli çatışmalar sürer. İngilizlerin Barzanilere karşı başarısız olmaları onları daha da saldırganlaştırdı. 1932'de Kürdistan köylerine saldıran İngiliz uçakları 2 bin 380 köyden 360'ını bombalar.

Barzaniler dağlara ve Kuzey Kürdistan'a çekilmek zorunda kalır. Kuzey Kürdistan'dan Güney'e dönen Barzaniler, İngilizler tarafından Irak'ın değişik bölgelerine sürgüne gönderilir.

1934'te Musul'a, 1936'da Irak'ın orta bölgelerindeki Nasiriye'ye, 1940'da Süleymaniye'ye... Süleymaniye'nin bir Kürt şehri olması ve o dönem orada çok sayıda siyasi Kürt kadro ve örgütlerin faaliyet göstermesi Mela Mustafa Barzani için iyi bir fırsattı.

1943 yılında Irak'taki zor sürgün koşullarında Barzani, Hêvi örgütüyle irtibata geçer. Hêvi'nin yardımıyla gizlice İran'a geçer ve Qazi Muhammed'le görüşür. O dönem İran da bulunan Rus askeri yetkilileri ile de görüşmeler yapar. Rus generaller, Barzani'ye İngilizlerin eline geçmemesi için İran'da kalmasını önerir. Barzani, Doğu Kürdistan'ın Mirava köyünde 1945 yılına kadar gizlice kalır. Bu süre içerisinde Doğu Kürdistan'da Barzani'nin farkına vardığı yegâne şey; Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin başarıya ulaşmasının ön koşulunun siyasi bir örgütün var olmasından geçmesidir.

Buradan hareketle 1945 yılında kurulan İ-KDP'yi örnek alarak, 16 ağustos 1946'da İ-

KDP'yi kurar. İran'da bulunan Rus ordusunun üstü kapalı desteği ve İran yönetiminin güçsüz durumunu göz önünde bulunduran Qazi Muhammed 26 Ocak 1946'da, Çarçıra Meydanı'nda Mahabad merkezli Kürdistan Cumhuriyeti'ni ilan eder. Ve Doğu Kürdistan'da bulunan Mela Mustafa Barzani'yi de General rütbesiyle yeni kurulan cumhuriyet ordusunun başına getirir.

11 aylık Kürdistan Cumhuriyeti, bölgedeki jeopolitik ve konjoktürel değişimden dolayı yıkılır. Barzaniler önce Irak'a dönmeyi kararlaştırır. Aynı dönemde Barzani ABD'den iltica talebinde bulunur ancak kabul edilmez.

Mela Mustafa Barzani Irak-İran sınırında ağabeyi Şeyh Ahmed'e Sovyetler Birliği'ne gideceğini söyler. Böylece 41 günlük o tarihi, tehlikeli ve uzun yürüyüş başlar. Nihayetinde Sovyet Azerbaycanı sınırındaki Aras Nehri'ne varırlar. Orada onlarca gün bekletilir içeri alınmazlar. Sonunda geçmelerine müsaade edilir.

İşte burası, çoğu Kürt'ün başına gelen zorlukların 'en büyüğüdür'; çünkü Peşmergelerin hiç biri yüzme bilmiyordu! Barzani, Türkiye'de sürgünde çocuk yaşta öğrendiği yüzme sayesinde, yüzlerce Peşmerge'yi teker teker koltuğunun altına alıp karşı yakaya geçirdi. Mela Mustafa Barzani'yi, Barzani yapan, onun bu baş eğmez inancıdır...

Barzaniler, Azerbaycan'a ilk geldiklerinde M.C. Bakırov'un emriyle Bakü yakınlarında bulunan Apşrovskom yarımadasında kampa yerleştirilirler. Barzanilerin Sovyetler Birliği'ne gelişinden 6 ay sonra uzun bir süre Barzanilerin sorunları ile Sovyet hükümeti adına ilgilenen ve daha sonra NKVD (KGB) özel birim başkanlığına getirilen Askeri İstihbarat Generali Pavel Anatolyeviç Súdaplátov ile Barzani'ye ilişkin yaptığım görüşmede şöyle demişti:

"Barzaniler ,Aras'tan Azerbaycan'a geçerken o sıra Azerbaycan Başkanı olan Mir Cafar Bakırov Abbasoğlu, tarafında onları tutuklama emri veriliyor, o yüzden Barzanilere kötü muamele yapılıyor. Bakırov ,Barzanileri İran Azerbaycanı'nda karışıklık çıkarmak için kullanmak istiyor. Buna bir de Kürdistan Cumhuriyeti döneminde Kürtlerle Azeriler arasındaki sorunları da eklemek gerekiyor. Bakırov o yüzden biraz da Barzanilerden o dönemin intikamını almak istiyordu."

Aslında Sovyet hükümeti, Barzanileri daha büyük projeler için kullanmak niyetindeydi; Kürtleri Ortadoğu'da, özel olarak da Irak'taki İngiliz etkisini kırmak ve Kürtler aracılığıyla Ortadoğu'ya girme gibi emelleri

vardı.

Barzanilerin durumu Stalin'in ölümünden sonra iyileşmeye başlar. Mela Mustafa Barzani, Stalin'in ölümünden sonra Rus yüksek yetkileri ve Kruşçev'le görüşür. (Kruşçev, Barzani'ye "Ülkemizde çok zorluk çektiğinizi ve bunun sorumlularını da biliyorum; bunlar, Berya Lavrenti Pavloviç (Sovyet Dış İstihbarat Servisi Başkanı) ve Mir Cafar Bakırov Abbasoğludur."

Sudaplátov hatıralarında "Barzani, bana Sovyetlerin bir Kürdistan Cumhuriyeti'ni desteklemesi halinde Sovyetlerin Ortadoğu'da çıkarlarını güvence altına alan bir anlaşma imzalayabileceğini söyledi. Barzani çok akıllı bir politikacı ve tecrübeli bir askeri ve bunun farkındaydı. Kürtlerin kaderi büyük devletlerin çelişkilerine bağlıdır. Maalesef ne Moskova ne Londra ne de Washington hiç bir zaman Kürt sorununa adilce yaklaşmadı. Kürtleri kendi çıkarları için kullanmak istiyorlardı." Barzani'yi çok yakından tanıyan ve uzun bir süre Kürdistan'da Mela Mustafa Barzani'nin yanında kalan Yevgeni Maksimoviç Primakov hem kendi hatıra kitabında 'Konfeditsial (Gizli. E.Ö),Yakın Doğu Sahnesinde Ve Kulislerde' hem de Barzani ile ilgili özel sohbetimizde şöyle demişti: "1958'de Irak devriminden sonra Sovyetlere yakın bir isim olan Kasım, iktidara geldi. Mela Mustafa Barzani hem Kasım'ın korunması hem de Kürtlerin durumunun Irak'ta iyileşmesi için, 1958 yılında Irak'a dönüyor ve büyük bir sevgi coşkusuyla karşılanıyor."

Ancak Mısır Cumhurbaşkanı Nasır'ın Arap milliyetçiliği tüm Arap âlemini sarmıştı. Irak Ulusal Birlik Cephesi çok kısa bir sürede dağıldı. Kürtler için şartlar giderek kötüleşmeye başladı, sonunda 1961 yılında yeniden silahlı mücadele başladı.

Primakov hatıralarında "Irak'taki bu durum Sovyetlerin politikasına zarar verdiği için, Sovyetler savaş döneminde de arabuluculuk rolü üstlendi. Kürtler 11 Mart 1971'de Sovyetlerin arabuluculuğu ile zamanın otonomi anlaşmasını imzaladı. Bu sözleşme de

uzun ömürlü olmadı."

1975 yılında İran ve Irak arasında gerçekleşen Cezayir Anlaşması ile birlikte ABD ve İran, Kürt devrimine yardımlarını kesti. Ve Kürt halkına büyük trajedi yaşatıldı. Bu dönemde Kürt hareketinin lideri Mela Mustafa Barzani, ABD Dışişleri Bakanı Henri Kissinger'e bir mektup yazarak tehlikeli sonuçlar yaratacak olan bu trajediyi vurgulamış. Kürt halkının şikâyet ve isteklerini dile getirmişti. Kissinger'in cevabı çok kısa ve 'net' olmuştu: "Bu siyasettir. Siyasette değer yargıları yoktur. İki taraf bir konuda anlaşır, bu üçüncü tarafın zararınadır."

O dönemde Barzani, Kürt soykırımını önlemek için silahlı mücadeleyi bırakır ve İran'a geçer. Mela Mustafa Barzani 1979 yılında hastalanır ve İran'dan ABD'ye gider.

1 Mart 1979'da hayata veda eden Barzani'nin ölümünden sonra parti başkanlığına büyük oğlu İdris Barzani getirilir. Kısa bir süre sonra İdris Barzani vefat eder ve Kürdistan Demokrat Partisi'nin Başkanlığına Mesud Barzani getirilir.

Kürtlerin ölümsüz dedikleri lideri Mela Mustafa Barzani'nin birkaç önemli özelliği ise şöyle: -Barzani, diplomasiyi ve güçler dengesini iyi bilen bir lider.

-Barzani için Kürdistan tek parçadır. Onun içindir ki, diğer parçalardaki Kürtlerle iyi ilişkiler kurmuş ve onlara destek vermiştir.

- Barzani, Arapça, Farsça ve Rusçayı iyi bilen, Arap ve Fars edebiyatını çok yakinen takip eden ve Kürt klasik edebiyatının aşığı bir aydıdı.

-Melayê Cizîrî, Ahmede Xanî ve başkaca da Kürt klasik edebiyatını iyi bilen bir Kürt idi Mela Mustafa Barzani.

-Gerek aldığı iyi medrese eğitimi, gerekse yetiştiği çevreden dolayı, büyük bir ruhani bilgiye sahipti. Onun için 'Mela' lakabını aldı.

-Barzani'nin çok hissi olduğu da bilinir ama bunu dışı hiç vermez. Fakat hissettirirdi.

Bu vesileyle ölümünün 41 yıldönümünde ulusal lider Mela Mustafa Barzani'yi saygıyla anıyorum....

Erməni qadın onu 7 il həbs etdirdi, yas yerində "Rast" oxudu, həyatına düşən mərmidən 8 yaşlı oğlu ilə şəhid oldu Məşhur müğənninin film kimi həyatı

Kulis.az Qarabağda çox məşhur xanəndəsi Şahmalı Kürdoğlunun həyatına dair maraqlı faktları təqdim edir. Bu gün onun anım günüdür.

Şahmalı Kürdoğlu 1930-cu il aprelin 12-də Ağdamda anadan olub.

Əslən Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalından olan Şahməlinin atası Mirzəqulu Fətəliyev ötən əsrin əvvəllərində erməni

zülmkarlığına qarşı çıxan qaçaq olub. Qisas aldığı daşnaklar onu tapmasın deyərək Qarabağa üz tutub. İznini itirmək üçün adını dəyişib.

Əslən Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalından olan Şahməlinin atası Mirzəqulu Fətəliyev ötən əsrin əvvəllərində erməni zülmkarlığına qarşı çıxan qaçaq olub. Qisas aldığı daşnaklar onu tapmasın deyərək Qarabağa üz tutub. İznini itirmək üçün adını dəyişib.

Aşqabad Universitetinin hüquq fakültəsinin, Bakı Dövlət Univer-

sitetinin filologiya fakültəsinin məzunu olan Şahmalı Kürdoğlu Asəf Zeynalı adına Musiqi Kollecinə Seyid Şuşinskidən muğam təhsili alıb.

Aşqabad Universitetini bitirib vətənə qayıdan Şahmalıya ixtisası üzrə işləmək qismət olmur. Çünki Şahməlinin atasını Sovet hökuməti vaxtilə öz "kulak" siyahısına salmışdı. Buna görə də Sovet hökuməti ona hüquqşünas işləməyi "məsləhət" bilməmişdi.

Atasına görə heç yerdə iş tapa bilməyən Şahmalı uzun zaman sonra rayonda müəllim kimi fəaliyyət göstərir. Günlərin bir günü böyük bəstəkarımız

Fikrət Əmirov Ağdamda gəlir. Onun məqsədi Opera teatrına səsi olan, "Leyli və Məcnun"da oynaya bilən xanəndə tapmaq idi.

Şahməlini bu niyyətlə Bakıya dəvət edirlər. Ş.Kürdoğlu həm "Leyli və Məcnun" operasında çıxış edir, həm də filarmoniyada konsertlər verir. Beləliklə, məşhurluq başlayır.

Şahmalı Kürdoğlu əsl Füzuliyənə idi. Onun olduğu məclisdə hər adam Füzulidən, onun şeir dünyasından danışmağa cəsarət etməzdi. Sözə o qədər həssas idi ki, toylarda, məclislərdə muğam oxuyanda ətrafdakıları tamam unudardı.

1965-ci ildə, 35 yaşında öz "Rast"ını yazdırmışdı. Azərbaycan radiosu ilə Şahməlinin "Rast"ını bütün ölkə eşidib sevmişdi.

Şahməlinin "Rast"ının radioda təzə-təzə səslənən vaxtlarınımış. Filarmoniyanın bağında onu bu münasibətlə sənət dostları təbrik

edirmiş. Cavan bir tarçalan xanəndəni təbrik edəndən sonra deyir, Şahmalı müəllim, gözəl oxumusunuz, amma seçdiyiniz qəzəllərin sözləri yaman qəlizdir, başa düşmədim.

Şahmalı halını pozmadan deyir:

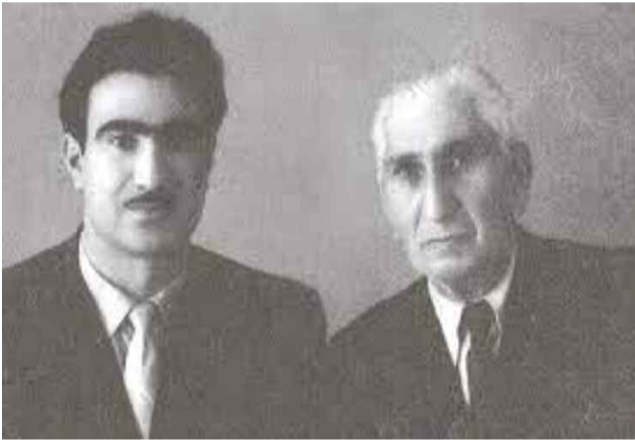
- Sən başa düşməzsən.
- Niyə, mənim başım baş deyil?
- Baş olmağına, başdı ey,

Füzulilik deyil, yumurtanı qabıqlı yemək üçündür.

Sovet hökuməti zamanında bir erməni qadının hiyləsi ucbatından həbs olunur. O, yeddi il Şuşa türməsinə məhbus həyatı yaşayıb.

Cəzaçəkmə müəssisəsinin klubundakı səhnədə onu oxutmaq

istəyiblər. Ancaq Şahmalı heç bir ısrarı, təzyiqi, əlavə cəzanı eyninə almadan qətiyyətlə deyib: "Mən dustaq paltarında səhnəyə çıxma bilmərəm. Bu, sənətə hörmətsizlikdir."

Şahmalı Kürdoğlunun həm də çox gözəl rəsm çəkmək qabiliyyəti olub.

"Şur" ansamblının yaradıcılarından biri olub.

İki dəfə ailə həyatı qurub. Birinci ailəsindən iki oğlu bir qızı olub. İkinci ailəsindən öz adına bənzər Şahməli adını qoyduğu bir oğlu dünyaya gəlib.

Deyilənə görə, Ağdamın Qalayçılar kəndində müxtəlif vəzifələrdə çalışan Muxtar Məmmədov adlı nüfuzlu bir şəxs ölüm yatağında doğmalarına belə vəsiyyət edib: "Bilirəm, mən öləndə molla gətirəcəksiniz. Quran oxudacaqsınız. Məni ağır-əziz edəcəksiniz. Son arzumu yerinə yetirin. Şahməlini tapıb yanına gətirin. Bu dünyaya onun səsiylə "əlvida" demək istəyirəm". Kişinin arzusunu xanəndəyə çatdırırlar. Şahmalı Kürdoğlu gəlir və yasa "Rast" muğamını oxuyur:

Məqsədim açmaq deyildi dərdimi əsla sənə,

İstədim pünhan edim, səndən nə pünhan, ey təbib!

Şahməlinin səsinin yaratdığı hüzn və ağır kədər məclisə toplaşanları hönkür-hönkür ağladıb.

Şahmalı Kürdoğlu 1992-ci ildə Ağdamda həyatlarında 8 yaşlı oğlu Şahməli ilə birlikdə nar yeyərkən həyatə düşən "qrad" qəlpəsinin partlaması ilə həlak olub.

Sefin Dizeyi: Pezeşkiyan'ın Erbil ziyaretiyle ilgili bilgilendirilmedi

Kürdistan Bölgesi Hükümeti Dış İlişkiler Ofisi Başkanı Sefin Dizeyi, İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan'ın Erbil ziyaretiyle ilgili bilgi sahibi olmadıklarını belirtti.

Dış İlişkiler Ofisi Başkanı Dizeyi, Mesud Pezeşkiyan'ın Kürdistan Bölgesi ziyaretine ilişkin K24'e açıklamada bulundu. Henüz söz konusu ziyaretin güzergahı ve tarihi hakkında bilgilendirilmediğini söyleyen Pezeşkiyan, "Eski İran

cumhurbaşkanının vefatından önce Irak ve Kürdistan Bölgesi'ni ziyaret etmesi planlansa da yeni İran cumhurbaşkanının Irak ziyareti sırasında Kürdistan Bölgesi'ni de ziyaret edip etmeyeceği belli değil." dedi.

Açıklamasında, Kalkınma Yolu projesine de değinen Sefin Dizeyi, "Kalkınma Yolu projesi konusunda Kürdistan Bölgesi Hükümetinin tutumu çok açık ve Kürdistan Bölgesi'ni de kapsamı gerekiyor ki bu da komşu ülkelere kesinlikle fayda sağlayacaktır, dolayısıyla Kürdistan Bölgesi Hükümeti bizim tercih ettiğimiz yolda ısrarcı." ifadelerini kullandı.

Kürdistan Bölgesi memur maaşlarına ilişkin ise Dizeyi, şu sözleri paylaştı:

"Bu konu hem bütçe yasasında hem de mahkemede çözülmüştür, dolayısıyla yaratılan sorunlar ve engeller bazı ayrıntılara bahane niteliğindedir, aksi takdirde Kürdistan Bölgesi'nin mali denetimi ile Irak Maliye Bakanlığı arasında iyi bir ilişki bulunmaktadır. Irak Hükümetine her türlü bilgi ve ihtiyaç aktarıldı. Bu nedenle beklentimiz aylık maaşların sorunsuz ödenmesi, tartışma ve pazarlık konusu olmaması yönünde olmuştur. Maaş konusu daha önceki toplantılarda çözüldüğü için bu aydan itibaren maaş konusunun bir daha konuşulmamasını umuyoruz."

Aydın Maruf: Erbil, diğer Irak şehirlerinden 20 yıl önde

Bileşen İşlerinden Sorumlu Bölge Bakanı Aydın Maruf, Erbil'in, farklı milletlerin bir arada yaşaması

açısından önemli bir şehir olduğunu söyledi.

Kurdistan24'e konuk olan Aydın Maruf, geçmişte kıyasla Erbil'in, Kürdistan Bölgesi, Irak ve bölge için önemli bir merkez haline geldiğini belirterek, "Erbil'de siyaset, güvenlik, yatırım ve hizmetler alanında kaydedilen ilerlemeler çok önemli." dedi.

Dini ve etnik grupların bir arada yaşaması ve Erbil'in güvenliği kent dışından gelenler tarafından daha fazla fark edildiğine işaret eden Maruf, "(Kürdistan Bölgesi) hükümet, kentte bir arada yaşamanın desteklenmesinde etkili bir rol oynadı. Dolayısıyla hepimiz Erbil'i korumalıyız. Yaşanan değişiklikler Erbil halkının ve bileşenlerin de çıkarınıdır." ifadelerini kullandı. Geçmişte bazı politikacıların kotalara karşı çalıştığına ve bunun da toplulukların durumunu olumsuz etkilediğine dikkat çeken Aydın Maruf, "Kerkük'te yerel yönetimin Türkmenlerin katılımı olmadan kurulması kentteki Türkmenlerin haklarına karşı yapılan bir hataydı." diye konuştu.

Erbil'de son 20 yılda büyük bir ilerleme kaydedildiğini belirten Maruf, "Erbil'e yatırım yapmak için gelenler, şehrin diğer Irak şehirlerinden çok farklı olduğunu görecektir. Erbil gelişmişlik açısından diğer Irak şehirlerinden 20 yıl öndedir." sözlerini kullandı.

Lİ PÊŞ MEXBERÊ KEK NADIR!

Dîyarî akadêmîkê kurda ye yekemîn û marşalê ulimê nîftê, dikim.

Li koçberîyê sêfil, sêwî, birçî-tezi,
Nav qelê qazax da xwend tê eşkere-dizî.

Ulimê xwe va ji pir ulmdara giranbahatîrî,
Lomonosovê kurda yî nav xezna ulimda cî digîrî.

Îro zingîn dike reşxebra te nav Qazaxistan,
Bi wê telebextî yê, çev nas dibe tamam cîhan.

Danê nav rojê, erş û ezman li hev ketin bû tarî,
Stêrka Kekê Nadir, ji xaliq da xilgî ew temîrî.

De digot: Şoreşvanin, didomînin riya Berzan, Qazî,
Kurdistanê li benda we ye, tevî çalad nebin razî.

Şexsê mezin, ne wede ye çûyîna mexberê sar.
Rojava aza dibe, em ê tev saz kin gund û bajar.

Ronekbîrê kal, tê da meda şertê mêra bi helalî,
Emê şer kin heta dawiyê, welêt derînin ji vî halî.

Sebeb çî bû, wede zutir, we bîrkirin gewl û girar,
Marşalê ulim, kurdê ji bo te timê bikin axin û zar.

Stêrka kîmyayê behra te şemal daye hemû erda.
Kana ulimî sipî dikî gav û sehet rû yê kurda.

Ji kemala te kurdî serbilinde, tim bextewar,
Hemberî Mëndêlyêv, Niyûtonî, emin kubar.

Tim we şekirand şîrê sipî, tê got: "Kurdîm!"
Dayîkam Karê, bavê min Kerem, çawa bîr kim.

Porê qerqaş, rûdana çivîl ew hukimê tebîyetê ye,
Agilbendê me rabe, îro gel mihtacê şêwrê te ye.

Ji enî ya fire, dêmê gulî nur dibarîya, Akadêmîkê eyan,
Ne bu qismet, nod salî ya te pîroz bikira me bi dil û can.

Li pêş mexberê tê sond duxum, daxwazê we bigihînin cî,
Heykelê tê li Hewlêrê bixemilînin bi kurmancî.

Zane nemir, însîn wehîd Rebbê jorîn dixilî kine,
Her yekî ra rîh dibaxîşine, dem hatinê jê distîne.

Ji wan kesa li alemê qenc, xirab navek dimîne.
Navê te di nav quma da, "ULUMDARÊ ZÊRÎN" bimîne!

Mirazê CEMAL: Mecîdê Silêman

(Mecîdê Mehmedê Silo) sala 1932-a
li gundê Semekaşê, nehîya Şaûmîyanê,
li K'omara Ermenistanê hatîye dinîyayê.
Ew 3 salî bûye dema herba cîhanêye
duemîn dest pê dibe û bavê wî dice ber

şêr. Xudîderk'etina wî dik'eve stûyê
kalkê wîyî Silo û pîrka wîye Sîsê. Zûtîrê
kalikê wî û pîrka wî dicing ser dilovanîya
Xwedê. Apê wî E'vdoyê Îsa lê dibe xweyî
û dibe xweyî dike. Zarokîya xweda wî
gelek rojên dijwar dîtine. Biç'ûk-biç'ûk
ew dare şivantîyê, gavantîyê, berxvan-
tîyê hildide û dixebite, di vêra tevayî diçe
mektebê û sala 1940-î xwendina xweye
navîn dest tîne. Piştî wê dice Yêrêvana
gundîtyêda tê qebûlîkirinê, çend sala
şûnda ew tîxnikûmê demam dike û dibe
pêşekarê malhebûna gundîtyê. Mecîdê
Silêman zarokîya xweda kilamên kur-
dîye gelêrî hiz kirîye, mela wî ser deng-
bêjîyê gelek hebûye. Sala 1961-ê hetanî
sala 1990-î girêdanê wî radîyoya Yêrê-
vanêye ciwakî ya beşa kurdîra hebû û di
dehan kilamên wî fonda zêrînda cîh gir-

tine. Ew wisa jî nava k'urdên sovyêta
berêda wek dengbêjekî navdar tê
naskirinê. Kilamên wî herdem bi radîy-
oya Yêrêvanêye ciwakî ya beşa kurdî
dihatine dayîn. Mecîdê Silêman wisa jî
gelek helbest dinivîsîn û ser tîkstên
helbestên xwe kilam disêwirandin.
Helbestên wî giyanê mirovê kurdva girê-
dayîne. Bi dehan helbestên wî kovar û
r'ojnemên Rûsîyayê, Kazakstanê,
Ermenîstanê û cîhên di r'onayî dîtine.
Helbesteke wî ya bi nave "Sazbendê
Kurda lêxin., bi sitirana wî r'adîyoya
Yêrêvanê ya beşa k'urdîda hetanî îro jî
tê pêşk'êşkirin... Gelek helbest û
sitranên Mecîdê Silêman hestên bilind
yên h'isret û dilk'êşîya welatê k'urdan
K'urdistanê tê dîtine. Bira dilovanîya
Xwedê giyanê Mecîdê Silêmanbe, cîhê
wî nava Buhuştebe.

Rewayî ji bo salwelgera komkujîya qelê Şengalê dikim.

ŞENGAL ÎDÎ NABE WÊRAN!

Bi çahanê cevnas dikim dîroka te be reng,
Ser te ferman, li pêş neyar buyî leheng.
Ev heyşt salin, di axa tedaye qal û çeng,
Besse: - Deyise har, bimeşî wek piling.
Mazlum hatîye, Şengal îdî nabe wêran!

Şengal warê egît-mêrxasaye, a ne bê kesse,
Lalîş kevnar zîyarete, xwîn av nedin îdî besse.
Dilivîne Declê, Ferat, xemilîye bi gevez rengi,
Evîndara wunda kirîye bi hezara xortên bengî.
Mezlum hatîye, Şengal îdî nabe wêran!

Rojava, Şengal dilê teye bi we kubar be,
Xanî, Çegerxwîn lawê tenê bi wan şa be.
Şerefeddîn taçê zêrîne, her tim li ser te be,
Sebeb çîye nav axa da zilma giran para te be?
Mezlum hatîye, Şengal îdî nabe wêran!

Şêr Selaheddin timam Şerga kal ji xac qera gire aza,
Dura bi qimava Kurdistanam, bu meydana dew û doza.
Rojava zengin, kafkun dilkin bi bombê jehrê,
Deyişê êriş kir şerê Şengalê, ezdixan bu penabere.
Mezlum hatîye, Şengal îdî nabe wêran!

Dikişê hêsirê Êzdîxanê, di mergeda noli karvane,
Hewara wan hatî, şerê li serê ciya refe qerilane.
Egît şervanê me, tewandine Deyişê har,
Gewz kirine rihê neyar, îda Şengal buye rizgar.
Mezlum hatîye, Şengal îdî Nabe wêran!

Hêsiye xilgî vegeyîyaye, li xwe dike xemla teze,
Warê kal û bava dixemilînin lez û beze.
Quma bîst u yekêye, li bazara Misrê, geç û bûkê êzdîxanê,
Dest û piyê bi geyd û zincîr dane kirî û firotane.
Mezlum hatîye, Şengal îdî Nabî wêran!

Şengal!- Ala sê reng dixemilîne serfnewaziya te,
Li gund û bajara, şew û şemal di de tîrêja te.
Azaya teyê aşîtyê bîne ji bo Şerqa navine,
Jenosida xwe li navbera dinyalîkê bike eyane.
Mezlum hatîye, Şengal îda nabî wêran!

Şengala min, îro şunda pejmur nabî, nacilmisî,
Li bin piyê neyarada, pêpes nabî, nahingîrî.
Tûyê serfnyazî, îdî bimilmile bê gal, bê ceng,
Bi zexm û zorê, li pêş neyar buyî leheng.
Mezlûm hatîye, Şengal îda nabî wêran!

Helbestvan:

MECÎDÊ XUDÊDA:
Bajarê Alma-Atê

Deriyên dibistanên Rojavayê Kurdistanê sibe li pêş xwendekaran vedibin

Sibe 1'ê Îlonê sala perwerdeyê ya 2024-2025'an li Rojavayê Kurdistanê dest pê dibe û

dê 4 hezar û 100 dibistan dê pêşwaziya nêzî 900 hezar xwendekaran bikin.

Desteya Perwerde û Fêrkirinê ya Rêveberiya Xweseriya pêştir ragihandibû, 1'ê Îlonê sala perwerdeyê ya 2024-2025'an dest pê dibe. Li gorî Cîgirê Hevserokatiya Desteya Perwerde û Fêrkirinê Azad Berazî, di sala perwerdeyê ya 2023-2024'an de hejmara xwendekaran 860 hezar bû û di 4 hezar û 100 dibistanan de perwerde bûn, her wiha hejmara mamosteyan 40 hezar bû û hejmara karmendên qada perwerdeyê nêzî 50 hezar bû.

Berazî diyar kir, di sala nû ya perwerdeyê de hejmara xwendekaran dê nêzî 900 hezar xwendekarî be, lê ya mamosteyan mîna ya par e.

Têkildarî amadekariyên sala nû Berazî got: "Ji bo sala nû ya perwerdeyê Desteya Perwerde û Fêrkirinê pêwîstiyên dibistanan ên wekî pirtûkan peyda kirine û dewreyên perwerdeyê ji bo rêveber û mamosteyan vekirin."

Li gorî Desteya Perwerde Fêrkirinê, pêwîstiya 693 dibistanan bi sererastkirinê hebûn, sererastkirina 151 dibistanî bi dawî bûne û xebatên sererastkirina dibistanên din dewam dikin.

Li navçeyên Rêveberiya Xweser bi zimanên erebî, kurdî û suryanî perwerde tê dayîn.

Berazî jî got: "Bi armanca ku her pêkhatyek ji yê din qut nebe, Desteya Perwerdeyê biryar daye ku xwendekarên ku refa 4'an a seretayî tamam kiribin, dikarin li kêleka zimanê dayikê, zimanekî din ê pêkhatyekê hilbijêrin."

Însan Hakları Aktivistleri: PKK'ye bağlı güçler geçtiğimiz 8 ay içinde 75 çocuğu kaçırdı

Rojava'daki insan hakları aktivistleri yılın başından bu yana PKK'ye bağlı değişik yapıların 75 çocuğu kaçırdığını açıkladı. İnsan Hakları Aktivistleri dönemsel olarak PKK'nin savaşı yapmak için kaçırdığı çocukların

durumunu takip ediyor. Bunlardan Mehmud Elo medyaya yaptığı açıklamada yılın başından bu yana PKK'nin 75 çocuğu kaçırdığını belirtti. Elo çocukların sadece HSD bünyesinde tutulmadığını bir bölümünün PKK'nin savaşı ihtiyacını kaçırmak için Güney Kürdistan'a gönderildiğini de belirtti. Elo yaşananların insan hakları normları ve yasalara aykırı olduğunu ve çocukların çocuğunun 12-16 yaş arası olduğunu belirterek bu yaştaki çocukların kaçırlmasının kabul edilemeyeceğinin altını çizdi.

PKK'nin başta gençlik yapısı Ciwanen Şoreşger olmak üzere Rojava'daki koordinasyonu bünyesinde faaliyet yürüten kadın ve gençlik yapıları yıllık olarak önlere katılan savaşı hedefine ulaşmak için küçük yaşta çocukları kandırarak veya zorla kaçırmak için savaşı yapmak için kaçırıyor. Bu kurumların en büyük kendini savunma mekanizması ise çocukların kendi isteği ile gittiği oluyor. Fakat 12 yaşındaki bir çocuk nasıl ki kendi rızası ile evlenemezse kendi rızası ile de savaşı olamaz. Hatta ailelerinin rızası bile olsa şu anda aktif savaşın olmadığı Rojava'da çocukları kaçırmak sadece PKK'nin askeri ve siyasi hedeflerine ulaşmak için kullandığı bir yöntem. Çocuklar bu siyasetin kurbanı oluyor.

Balyozê Pakistanê destxweşiyê li Hikûmet û Serkirdetiya Herêma Kurdistanê dike

Serok Barzanî pêşwaziya Balyozê Pakistanê dike. Balyozê Pakistanê jî destxweşiyê

li Hikûmet û Serkirdetiya Herêma Kurdistanê dike.

Serok Mesûd Barzanî îro li Pîrmamê pêşwaziya Balyozê Pakistanê li Îraqê Mihemed Zîşan Ehmed kir.

Li dû ragehandina Baregayê Barzanî, "Di wê hevdîtinê de, Balyozê Pakistanê dilxweşiya xwe ji bo avedanî û aramî û wê pêşkeftina ku li Herêma Kurdistanê peyda bûye diyar kir û destxweşî li Hikûmet û Serkirdetiya Herêma Kurdistanê kir."

Balyozê Pakistanê herwesa ji Serok Barzanî re ragehand ku, welatê wî dixwaze peywendiyêke nêzîk di warên cuda cuda yên bazirganî û keltûrî de bi Herêma Kurdistanê re hebe. Rewşa siyasî ya Îraqê û deverê û peywendiyên dualî yên navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Îraqê û herwesa gefên terorê li ser astê cihanê û deverê jî hin mijarên tewereke din ên wê hevdîtinê bûn.

Berbijêra PDKê Perjîn Cehfer Hacî Rostem: Hatina milîsan ji bo Germiyanê, rêkeftinekî bin ve bin ve li pişt e!

Berbijêra PDKê Perjîn Cehfer Hacî Rostem ragehand, hatina milîsên Heşdî Şeibî ji bo Germiyanê û nêzîkbûna wan li hêzên

Pêşmergeyên Kurdistanê, bi hizra dagirkerî û rêkeftina bin ve bin ve ya wek 16ê cotmeha 2017ê li pişt e!

Berbijêra helbijartinên Parlamentoya Kurdistanê ya PDKê li Germiyanê Perjîn Cehfer Hacî Rostem ji BasNewsê re ragehand, tiştta ku li sînorê Germiyanê pêkhat û hatina hêzeke milîsan a ji bo sînorê Kurdistanê û nêzîkbûna wan li hêza Pêşmerge, "Peyamekî neronî û aloz nîne. Hizreke dagirkerî û rêkeftineke bin ve bin ve ya wek 16ê cotmeha 2017ê li pişt e."

Herwaha diyar kir: "Spas ji bo wê hêza ku hejmara wan kêm, lê bi îradeyekî mezin û kurdane ve ku nehiştin xiyaneteke din dijî gelê me serkeftî bibe. Ji wê jî giringtir mîlet piranî li ser wê fikrê ye ku ew dagirkerî bû cudayiya partiyên qebûl nakin û hêza Pêşmerge teşfîq kirin û li gel hemwelatîyan jî ew dagirkerî neyê qebûl kirin."

Dawiyê de jî hevî xwest ku bi awayekî aştîyane û bi hestên bilind ên kurdî û kurdayetiyê ve helmetekî mezin li dijî dagirkeriyê bê nîşandan, di heman demê de xiyanetkar jî bê şermezarkirin. Serbilindî ya hêza Pêşmerge ye û serkeftin ji bo Gelê Kurdistanê ye."

Dewletên Dagîrker û Stratejiya Wan

Bekir Topgider

Welatê me cara yekemîn di navbera dewleta Safewî û dewleta Osmanîyan di sala 1639an da bi peymanana Qasrî Şîrîn hatiye dabeşkirin. Beşek ji axa welatê me bi wê peymanê ketiye bin destên Safewîyan, beşek ji ketiye bin destên Împaratoriya Osmanîyan.

Di şerê cihanê yê yekemîn de welatê me bi peymanana Sykes/Pîcot ku di 29 meha Nisanê 1916an da di navbera dewleta Fransa û dewleta Îngilîzan da tê dabeşkirin, bi wê peymanê welatê me dîkin çar beş. Bi wan herdu peymanan welatê me îro wek çar beş maye.

Bi dabeşkirina welatê me bêguman rizgarkirina welatê me jî xetertir û zehmettir kirine.

Ji bo ku welatê me kirine çar beş, Ji ber wê jî divê gelê Kurd li hember çar dewletên dagîrker tekoşîn û xebatê bike ku welatê wî rizgar bibe. Meriv wexta li rû dinyayê dinere, ew rewşa ku gelê Kurd têdaye li tu derek din nîne. Ji ber wê jî tekoşîna gelê Kurd her carê tê fetisandin. Dewletên ku axa welatê me dabeş kirine heke di nav wan da nakokî hebin jî, wexta pîrsa Kurd ber bi başî û tevgera Kurd li beşekî welatê pêş da diçe, dewletên dagîrker nakokiyên xwe datînin hêlekê û hemû bi hevra li dijî tevgerên azadîxwaz a gelê Kurd li hev dîkin û dijminatîya wê tevgerê dîkin.

Ev yek li başûrê welatê me di dema referandûma serxebunê da pir bi aşkireyî derket holê. Hemû dewletên dagîrker bûn yek û li hember referandûmê helwest girtin û haziriya erêşekî leşkerî kirin da ku erîşî başûrê Kurdistanê bikin.

Eger êrîş nebin, ji ber ku konjunktora dinyayê û Rojhilata Navîn ji bo êrîşa wan ne musaît bû.

Divê em Kurd berî her tiştî baş bizanin ku wexta li beşekî welatê me tevgera azadîxwaza Kurd xurt bibe û ber bi rizgarî û azadîya welat de biçe, dijminên gelê Kurd li hember wê tevgera azadîxwaza Kurd dijminatîyê dike. Ji ber dagîrkirên Kurdistanê pir baş dizanin ku wexta beşek Kurdistanê rizgar bibe û gelê Kurd bigihê azadîya xwe, wê ev yek tesîrek mezin li ser tevgerên beşên din jî bike. Ji ber vê yekê jî dewletên dagîrker tu caran naxwazin ku li beşekî Kurdistanê gelê Kurd bigih

Kerkûk: Parêzgar Rêbiwar Taha bangî partiyên siyasî kir

Parêzgarê Kerkûkê bangî partiyên siyasî yên ku civînên Encûmena Parêzgehê boykot dîkin kir.

Parêzgarê Kerkûkê Rêbiwar Taha di civîneke çapemeniyê de bangî hemû partiyên siyasî yên ku rêveberiya xwecihî ya Kerkûkê boykot dîkin kir û ji wan xwest ku beşdarî civînan bibin.

Rêbiwar Taha diyar kir ku ji aliyê Encûmena Parêzgehê ve bi awayekî fermî name ji partiyên siyasî re hatiye şandin ku beşdarî civînan bibin û got:

"Me ji wan xwest ji bo ku erkên îdarî yên ji wan re hatine veqetandin bi cih bînin berbijêran destnîşan bikin."

Taha da zanîn ku heta berbijêr neyên diyarkirin postên îdarî yên ji bo partiyên siyasî hatine veqetandin dê vala bimînin.

Taha destnîşan kir ku di vê heyamê de erkên Encûmena Parêzgehê û parêzgarîyê dê bê navber werin kirin.

Di Rêveberiya Xwecihî ya Kerkûkê de erkên 5 cigirên parêzgar, wekîlekî parêzgar û 7 şewirmendên parêzgar vala mane.

azadîya xwe.

Bi ditin û ramana min divê tu caran rexistin û partiyên Kurdan li dijî hev kar nekin, zimanê tuj li hember hev bi kar neyên û yekrêzî û tevhebata mala Kurdan bikin. Wexta partî û rêxistinên Kurd ev yek pêk anîn, dijminên Kurdan çî bikin jî nikarin pêşîya tevgera azadîxwaza gelê Kurd bigrin û wê jî holê rakin.

Wexta em dijminatîya hev bikin ev yek xizmetê ji berjewendiyên dagîrkiran re dike. Dijmin dikare partî û rêxistinên Kurd li hember hev bi kar bîne. Wexta di nav partî û rêxistinên Kurd de pîrsgirêk derkevin, divê ev pîrsgirêk bi danûstandin û guftugoh bîn çareserkin. Ji ber wê jî ev gotinên ku birêz Mesûd Barzanî gotibû "şerê navxweyî heram e", pir di cih daye û divê hemû partî û rêxistinên Kurd şerê navxweyî heram bikin û tu caran rê nedin ku şerê navxweyî rû bide.

Ji aliyê din wek ez dizanim rahmetiyê Mam Celal jî tiştêkî gelek baş gotibû. Wî jî gotibû "ne kesekî Kurd, ez pîsîkek Kurd jî teslîmî dijmin nakim". Bi dîtina min ev yek jî helwestek pir bi mane ye.

Min ev yek çima anî zimên. Van rojên dawîyê dewleta Iranê zextê tîne ser Hikûmeta Başûrê Kurdistan û Baxdayê ku rêxistin û partiyên rojhilatê Kurdistanê ji başûrê Kurdistanê bîn derxistin. Ji aliyê din dewletên dagîrker dixwazin PKK û Hikûmeta Başûrê Kurdistanê bînin hember hev û dixwazin li başûrê Kurdistanê aloziyê derxînin.

Dibê em Kurd wê rastîyan bizanin û bibînin ku siyasata dagirkeran wala dexînin.

Rêbiwar Taha diyar kir ku ew dixwazin di Rêveberiya Xwecihî ya Kerkûkê de bi hemû aliyên re bixebitin û heta aliyên siyasî yên ku boykotê dîkin berbijêrên xwe nîşan nekin, cihên hatine diyarkirin dê vala bimînin.

Di civîna Encûmena Parêzgeha Kerkûkê ya ku şeva 10ê Tebaxê li Bexdayê hat lidarxistin de, Parêzgar û Serokê Encûmena Parêzgehê hatin hilbijartin.

Civîn bêyî beşdariya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK), Eniya Tirkmenan û fraksiyonên Ereban ên di Encûmena Parêzgeha Kerkûkê de hat kirin.

Di civînê de endamê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê yê YNKyê Rêbiwar Taha wekî Parêzgarê Kerkûkê û ji fraksiyona Ereban Mihemed Hafiz jî wekî Serokê Encûmena Bajêr hatin hilbijartin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî pêşwazî li Balyozê Taylandê li Urdin û Iraqê kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 28ê Tebaxê pêşwazî li Balyozê

Şanişîna Taylandê li Urdin û Iraqê Supark Prongsura kir.

Hikûmeta Herêma Kurdistanê belav kir, di hevdîtîna de pêşxistina peywendiyên dualî bi taybetî di warên bazirganî, çandî û geştîyariyê de hatin gotûbêjirin.

Balyozê Taylandê amaje bi armanca serdana xwe kir, ku li gel şandeke bazirganî ya Taylandê hatiye, ji bo pêşxistina peywendiyên bazirganî û aborî li gel Hikûmeta Herêma Kurdistanê.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî daxwaza Herêma Kurdistanê ji bo pêşxistina peywendiyên dualî li ser bingeha berjewendiyên hevbeş nîşan da.

PDKyê banga beşdariya hilbijartinan li xelkê kir

Komîteya Navendî ya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) civiya û banga beşdariya

hilbijartinan li xelkê kir. Komîteya Navendî ya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) îro bi serpereştiya Serok Mesûd Barzanî civiya.

Komîteya Navendî ya PDKyê piştî civînê daxuyaniyek belav kir. Li gorî daxuyaniyê rewşa siyasî, aborî û amadekariyên hilbijartînan Parlamentoya Kurdistanê di civînê de hatin gotûbêjirin.

Di daxuyaniyê de PDKyê banga beşdariya hilbijartinan li xelkê kir.

“Gel û niştîman ji cudahiyên me pêştir û pîroztir in”

Di daxuyaniyê de tekezî li pêvajoya hilbijartinan jî hat kirin û wiha hat gotin: “Ji ber ku hilbijartin li pêşîya Herêma Kurdistanê ne, pêwîst e em ji her dem zêdetir li ser bingeha parastina berjewendiyên bilind û destkeftî û mafên gelê me û parastina dezgehên destûrî û statûya Herêma Kurdistanê yekhelwest û yekgirtî bin. Divê derfet neyên dayîn ku nehez li dijî mafên me sûdê wergirin û zerer bigihe Herêma Kurdistanê. Nabe ku cudahiyên me li ser hesabê statûya Herêma Kurdistanê û desthilatên wê yên destûrî û maf û jiyana xelkê Herêma Kurdistanê be.

Gel û niştîman ji cudahiyên me pêştir û pîroztir in.”

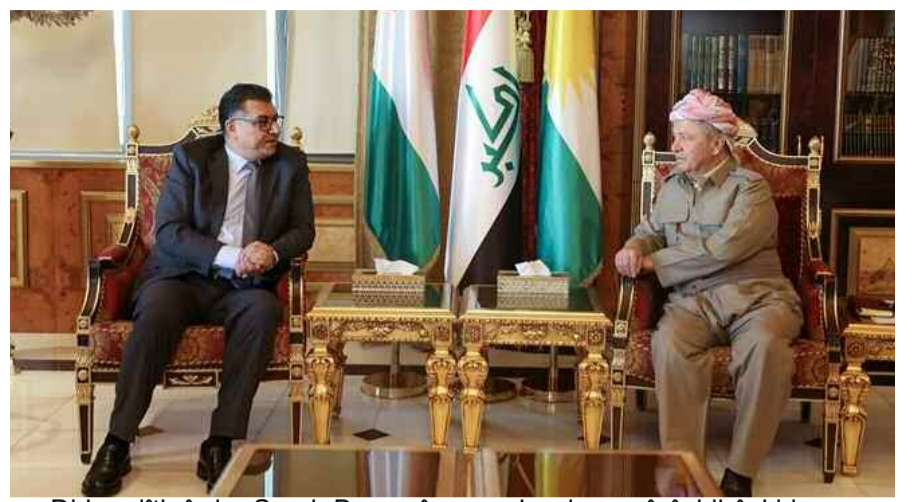
Komîteya Navendî ya PDKyê tekez dika ku PDK gelek bi hişyarî û hûrbîrî pêngavan ji bo parastina berjewendiyên bilind û statûya Herêma Kurdistanê diavêje. Di beşeke din a daxuyaniyê de hat eşkerekirin ku ew piştgiyê didin gav û hewlên çareserkirina pirs-girêkan ên Serokatiya Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Herêma Kurdistanê.

Wezîrê Çandiniyê yê Urdinê vejîn û pêşketinên Herêma Kurdistanê bilind dinirxîne

Serok Mesûd Barzanî îro 26ê Tebaxê pêşwazî li Wezîrê Çandiniyê yê Şahnişîna Urdinê Xalid Henîfat û şanda pê re kir.

Baregeha Barzanî di daxuyaniyekê de ragihand, Wezîrê Çandiniyê yê Urdinê silavên taybet ên Şah Ebdullah gihandin Serok Barzanî û ragihand ku Şah, gel û hikûmeta Urdinê xwe bi dostên gelê Kurdistanê dibînin.

Di daxuyaniyê de hat jî, Wezîrê Çandiniyê yê Urdinê vejîn û pêşketinên Herêma Kurdistanê bilind nixand ku tevî qeyran û gelek pirs-girêk û astengiyên, di demeke kin de qewimîne. Herwiha daxwaza berfirekîna peywendiyên dualî di warên cuda de, bi taybetî di warên çandî û avedankirinê de kir.

Di hevdîtîna de, Serok Barzanî, Şahê Urdinê, Şah Ebdulla wek dost û birayekî nêzik binav kir û amaje bi peywendiyên dîrokî yên di navbera Herêma Kurdistanê û Şahnişîna Urdinê de kir û tekezî li

ser berdewamî û bihêzkirina wan peywendiyên kir.

Her wiha rewşa siyasî û kêşeyên li pêşîya aramiya navçe û Iraqê, mijarke din a gotûbêjên hevdîtîna bû.

Hêdî hêdî şevreş li me ronî dibe!!!

Di şert û mercên îro de tu rêxistin an partiyeke me ya li bakurê Kurdistanê ku bikaribe bi serê xwe hêjayiyekê bi dest bîne an bixe tune ye. Madem rewş ev e, çima em hêz û qawetên xwe nekin yek? Rewş weha dixuye ku êdî siyasatmedar û rêvebirin partiyên bakurê Kurdistanê jî ev baş fêmkirine ku hêdî hêdî ji bona yekitiyan gavên erênî diavêjin.

Baş tê zanîn ku me weke miletê kurd heta roja îro ji ber neyebûn û nerêziya nava xwe wenda kirî ye. Ev a bû sed salin ku ev rewş didome. Lê hê jî me weke miletê kurd, li gel partî û rêxistinên xwe fêm nekirine ku heta rewşa me ev be, em ê negihêjin tu armanc û qonaxa azadiya welatê xwe.

Gelek caran ji bona yekbûn an bi hev re karkirinê hin hewlên çê jî bû bûn, lê tu yekrêzî û bi hev re karkirina partî û rêxistinên bakurê Kurdistanê pêk nehatibû, ne hatiye. Ev bûye sedem ku yekitiya nivîsakarên kurd, hunermend û dengbêjin kurd jî pêk nehatiye. Ew jî weke partiyên siyasî ji hev belawelane û piranî jî ji hev hez nakin.

Ji hevbelavbûn û ne yekrêziya nava me dibû sedem ku em li hev nekin. Em qîmet û rûmeta hev negirin. Em nebûn û nabin pesindanên siyasatmedarên wêrek, nivîskarên zîrek û qîmetgirtina kesayetiyan nava xwe.

Min û gelek canik û camêrên din jî me pir gotiye û nivîsîne ku çî dema welatê me hate dabeşkirin, hêdî hêdî mejî û baweriyên me jî hatin perçekirin ku em tim seksî bifikirin û tevbigerin. Tevgerên seksî tu caran bi sernetine û nakeve. Ji ber ku qetandina zincîrên koletiyê bi yekîti û hêza neteweyî pêk tê.

Ya herî girîng jî ji hevbelavbûn û neyêkrêziya nava me ye ku em ji hîs û baweriyên neteweyî dûr ketine. Ji ber ku herkes ji bona xwe kar dike da ku ew bi serkev e. Partiyên me yên siyasî jî di vê rewşê de ne.

Vê ji hevbelavbûnê jî em kirin kole û welatê me jî bû perçak nanê dagirkeran. Wan dixwarin û me jî li wan dinerî. Wan bi hebûna sererd û bînerdên me kêfa xwe dikirin, em jî weke kole ji bona nanûzîkê di nava kar dibûn.

Heta ku mirov nebe axayê mala

xwe. Rêvebirê welatê xwe. Mirov ê tim bibe xizmetkarê yên ku em û welatê me dagirkrine. Ji xwe roja welatê me perçe kirine û heta niha ev rewş her berdewam e.

Divê neyê ji bîr kirin ku çî dema bi serpereştiya nemir Îdrîs Barzanî li başûrê Kurdistanê eniya Kurdistanê hate damezrandin, kurdên wir hilmeke rehet girtin û bi serpereştiya wê welatê xwe azad kirin. Heta ku em jî li bakurê Kurdistanê nebin xwedî eniyê neteweyî, wê her perçebûn û koletî jî bibe para me.

Di şert û mercên îro de tu rêxistin an partiyeke me ya li bakurê Kurdistanê ku bikaribe bi serê xwe hêjayiyekê bi dest bîne an bixe tune ye. Madem rewş ev e, çima em hêz û qawetên xwe nekin yek?

Rewş weha dixuye ku êdî siyasatmedar û rêvebirin partiyên bakurê Kurdistanê jî ev baş fêmkirine ku hêdî hêdî ji bona yekitiyan gavên erênî diavêjin

Bi van gav avêtinana jî weha dixuye ku êdî dor dora yekitiya partiyên Kurdistanê li bakurê Kurdistanê ye. Destpêka vê jî PAK û Tevgerê de destpê kir û bi navê PWK yekitiya xwe ragihandibûn. Niha HAK-PAR û Hereketa Azadî bi navê HAK-PARê weke yek partî wê kar bikin.

yekitiya nava wan çî erk bikeve ser milên min ez amade me.

Piştî yekrêziya PDKiyên jî dora damezrandina Eniyê Kurdistanê ye ku ev ê bibe, pêşîlêgirtina ji hev belavbûnê ku wê gava temsîla Kurdistanê bê avêtin. Êdî wê dinya, dost û dijmin jî bizanibin ku temsîlkarê bakurê Kurdistanê wê eniya Kurdistanê be.

Heger em dixwazin ji gelê xwe re xizmetê bikin, ji vê pêve tu rêyên çareseriyê yên din tune ye. Mîna wê li ber çavên me ye. Heger eniya Kurdistanê li başûrê Kurdistanê pêk nehatiba dibû ku îro em ne xwediya xwe û vê hebûnê ango azadiya başûrê Kurdistanê bana.

Êdî zêdebûna partiyên li bakurê Kurdistanê zerarê dide tevgera azadiyê û em hemî ji vê zerarê dibînin. Madem armanca me tevan azadiya bakurê Kurdistanê û piştgiyê perçê azad ango başûrê Kurdistanê ye. Divê em jî rojek berî rojekê hêzên xwe bikin yek. Li ser asasê xeta neteweyî eniya Kurdistanê ragihînin da ku kêfa dostan bînin û tîrsa dagirkeran zêde bikin.

Bi vê munasebetê ez weke rewşenbîrekî gelê xwe, nivîskarekî hezkirin xwe, yekitiya ku PWK û ya HAK-PARê ku pêk anîbûn, pîroz dikim. Li bendê me ku hemî PDK yên li bakurê Kurdistanê jî zûtîrîn demê yekitiya xwe pêk bînin. Van hersê partiyên hêja (HAK-PAR, PWK û PDK-BAKAUR) bi hev re eniya Kurdistanê ya bakurê Kurdistanê ragihînin. Wê demê em ê bibin xizmetkarê gelê xwe û piştgiyê başûrê Kurdistanê.

Serok Mesûd Barzanî: Armanca Enfalê guherîna demografiya Kurdistanê bû

Herwiha Serok Mesûd Barzanî dever û gundên devera Badînanê diyar kir ku divê Îraq vê komkujiyê rastî êrişên nemirovane yên

qerebû bike û got, "Em bi tundî tekezî li ser mafên rewya yên gelê xwe dikin." Di ser qonaxa dawî ya Enfalê "Enfala Badînanê" re 36 sal derbas bûn.

Enfala Badînanê 25ê Tebaxa 1988an dest pê kir û 6ê Îlona heman salê bi dawî bû.

"Armanca Enfalê guherîna demografiya Kurdistanê bû"

Serok Mesûd Barzanî bi minasebeta 36emîn salvegera Enfala Badînanê peyamek belav kir û wiha got:

"36 sal berî niha ji 25ê Tebaxa 1988an heta 6ê Îlona 1988an bi dirêjahiya zincîre tawanên rejîma Îraqê li dijî gelê Kurdistanê, gelek

kîmyayî, girtin, kuştin, koçberkirin û enfalkirina welatîyên bêguneh ji aliyê hêzên rejîma wê demê ya Îraqê ve hatin.

Di encama van tawanên nemirovane de, bi hezaran welatîyên Kurdistanê şehîd ketin, winda bûn, koçber bûn û bi sedan gund hatin wêrankirin.

Armanca tawanên rejîma berê ya Îraqê şikandina îradeya gelê Kurdistanê a piştevaniya şoreşê û berdewamkirina siyaseta guherîna demografiya Kurdistanê bû.

Bi helkefta salvegera Enfala Badînanê em silav li giyanê şehîdên vê tawanê û hemû şehîdên Kurdistanê dikin û bi tundî

tekezî li ser mafên rewya yên gelê xwe dikin.

Divê ev tawan neyên jibîrkirin û pêwîst e dewleta Îraqê qerebûya komkujî, tawan û hemû zilm û zor-dariya ku li ser gelê me hatiye kirin bike."

Enfala Badînanê

Enfala Badînanê, pêla heştan û qonaxa dawî ya Enfalê ye.

Enfala Badînanê, 25ê Tebaxa 1988an dest pê kir û heta 6ê Îlona 1988an berdewam kir.

Rejîma Beasê, bi Enfala Badînanê re êrişî xelkê li herêmên Amêdî, Dihok, Zaxo, Şêxan, Akrê û Barzanê kir.

Li gorî belgeyên fermî yên Îraqê, li Badînanê 13 hezar û 553 kes hatin girtin ku ji wan 3 hezar û 373 jin û 6 hezar û 964 zarok bûn.

Ji bilî komkujîya sivîlan, nêzî 600 gund wêran bûne û nêzî 60 hezar welatî jî koçber bûne û bê mal man.

Gelek gund jî hatin kîmya-barankirin ku ji wan 40 gundên Xirîstîyanan û 81 gundên Kurdên Êzîdî bûn.

Rejîma Beasê, li van herêman komkujîyeke mezin kir ku heta îro jî di dilê gelê Kurdistanê de birîneke kûr e. Parlamentoya Îraqê 14ê Nîsana 2008an Komkujîya Enfalê bi awayê fermî nas kir.

Sivîlên ku di şer de zerer dîtiye li dijî Tirkîyeyê doz vekir

Hejmarek kesên ku li seyrangeha Perexê ya nahiyeya Derkariyê

Parêzerê dosyeyê Hişyar Ozal beşdarî bultan Rûdawê bû û li ser

ya Zaxoyê di bomberbarana Tirkîyeyê de ziyan dîtine li dijî Tirkîyeyê doz vekir.

Hejmarek kesên ku li seyrangeha Perexê ya nahiyeya Derkariyê ya Zaxoyê di bomberbarana Tirkîyeyê de ziyan dîtine li dijî Tirkîyeyê doz vekir.

Parêzerê dosyeyê Hişyar Ozal got, "Li gorî qanûnê, kesê ku qerebû dixwaze ne hewce ye ku tenê hevvelatîyê Tirkîyeyê be."

20ê Tîrmeha 2022yan artêşa Tirkîyeyê seyrangeha Perexê ya nahiyeya Derkariyê ya Zaxoyê bombebaran kir.

Di encama bombebaranê de ji xeynî zereran, 9 geştyarên Erebbên Îraqê canê xwe ji dest dabû û 26 geştyar jî birîndar bûbûn.

mijarê bersiva pirsên Hawar Celaledîne da.

15 kesan doz vekiriyê

Hişyar Ozalp da zanîn ku heta niha 15 kesan li dijî Tirkîyeyê doz vekiriyê ku 4 ji wan xwediyên xwaringeh, market û cihên seyrangehê ne û 11 kes jî ji gundekî navçeya Darkariyê ne.

Herwiha Ozalp li ser dosye û qerebûkirina xelkê wiha got:

"Li Bakurê Kurdistanê heta 2004an zêdetir 4 hezar gundan hatibûn valakirin.

Li Bakurê Kurdistanê ew kesên ku li dadgehên îdarî normal doz vedikirin, paşê jî diçûn Dadgeha Mafên Miovan a Ewropayê (DMME) û li wê derê heqê xwe distandin.

Piştî demê DMMEyê ji Tirkîyeyê re got ku "gelek dosye û xelkê zerermend tene cem me, divê hûn bi xwe beriya ku here dadgehan bi şiklekî hele bikin."

Li ser vê 2004an qanûnek derket. Ji bo tespêtkirina zererê ya rûbirûbûna terorê qanûnek derxistin.

Li gorî wê jî her parêzgeheke Bakurê Kurdistanê girêdayî parêz-gariyan li ne hatin avakirin, ofîsên taybet ji bo wan hatin avakirin.

"Ne hewce ye welatîyê Tirkîyeyê bin"

Xelkê serê lê da li wê derê çiqas hat tespêtkirin li gorî wê qerebûya wan bi wî şiklî hat dayîn.

Ya yekem, li gorî vî qanûnê, ne hewce ye ku ew kesên serî lê bidin hevvelatîyên Tirkîyeyê bin.

Ya duyem, pêwîst nake ew kes, ew zerer an jî ew bûyer di nav sînorên Tirkîyeyê de bin.

Tenê şertek heye, li ser rûbirûbûna terorê ev zerer derketibin holê. Ango ya PKK ev zerer çekiribe, ji ber liv û tevgera Tirk ev zerer derketibe yan jî xelkê ji ber şer gundên xwe valakiribin.

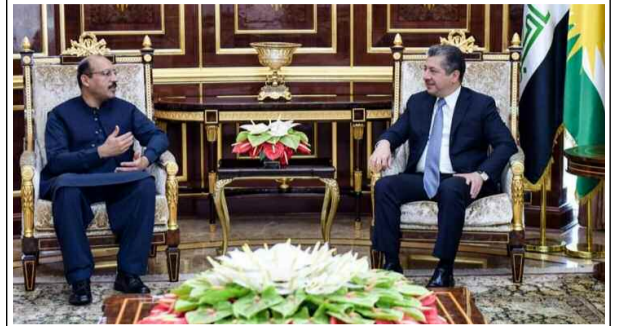
Ev ji Başûrê Kurdistanê dozên nû ne, dibe ku Tirkîye bi şiklekî red bike.

Piştî wê rêya Dadgeha Mafên Miovan a Ewropayê heye.

Gava ku me doz bir ber destê Dadgeha Mafên Miovan a Ewropayê, ew dadgeh dê ji sedî sed li gorî berjewendiya zerermendan biryar bide."

Mesrûr Barzanî pêşwaziya Balyozê Pakistanê dike

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê pêşwaziya Balyozê Pakistanê dike.

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro (Sêşem, 27.08.2024) pêşwaziya Balyozê Pakistanê Mihemed Zifan Ehmed kir.

Di wê hevdîtinê de, her du aliyan dîtin û nerînên xwe li ser dawî pêşhat û pêşveçûnên Îraqê û giringiya pêşxistina peywendiyên Herêma Kurdistanê û Pakistanê li hev guhertin.

Di pareke din a wê hevdîtinê de, danûstandin li ser rewşa revenda Pakistanî li Herêma Kurdistanê û derfetên vekirina Konsulxaneya Pakistanê li Herêma Kurdistanê li paşerojê hatin kirin.

Almanya alîkariyên di warên lojîstîk, tenduristî û mediyayî dide Pêşmerge

Serokerkanê Wezaretê Pêşmerge û Ferman-darê Hêzên Almanyayê li Herêma Kurdistanê pirsra

alîkariyên Almanyayê yên di warên lojîstîk, tenduristî û mediyayî de ji Hêzên Pêşmerge re gotûbêj dikin. Wezaretê Pêşmerge belav kir, Serokerkanê Wezaretê Pêşmerge Ferîq Rukîn Îsa Uzêr bi Ferman-darê Hêzên Almanyayê li Herêma Kurdistanê Kolonel Lars Persikowski re civiya. Di civînê de pirsên girêdayî Wezaretê Pêşmerge û tîma leşkerî ya Almanya li Herêma Kurdistanê hatin gotûbêj kirin. Herwiha behsa çaksaziya Wezaretê Pêşmerge, pêngavên pêvajoyê û alîkariyên Almanyayê yên di warên lojîstîk, tenduristî û mediyayî yên ji Hêzên Pêşmerge re hatin kirin. Serokerkanê Wezaretê Pêşmerge û Ferman-darê Hêzên Almanya tekezî li ser berdewamiya peywendiyên di navbera Wezaretê Pêşmerge û Hêzên Hevpeymanîya Navdewletî li Herêma Kurdistanê û Îraqê kirin. Serokerkanê Wezaretê Pêşmerge amadehiya Wezaretê ji bo hevkarî û hevahengiya zêdetir li gel welatên hevpeyman bi taybetî Almanyayê ji bo zêdetir pêşxistina peywendiyên di hemû waran de nîşan da.

Îraq: Me drona Tirkîyeyê xist xwarê

Hêzên Ewlehiyê yên Kerkûkê ragihand ku li Kerkûkê dronek ketiye xwarê.

Berdevkê Polîsê Kerkûkê ragihandibû ku ev dron ji aliyê sîstema parastina asmanî ya Îraqê ve hatiye xistin lê ew nizanin bê ya kê ye. Sîstema parastina asmanî ya Îraqê ragihand ku ew dron a Tirkîyeyê ye. Hat ragihandin ku ew dron bêyî ku destûra wê hebe li asîmanên Kerkûkê firiyaye û Îraqê jî ew daye erdê. Hat zanîn ku ew drona Tirkîyeyê bi 4 guleyên balafirşikên.

Mesrûr Barzanî li demeke nêzik diyariyekê pêşkêşî zirardîtiyên Sûka Qeyseriya Hewlêrê dike

Parêzgerê Hewlêrê ragehand, "Şewata Sûka Qeyseriya Hewlêrê pênç milyar û 300 milyon dînanan tê nûjenkirin, ji bo ku li paşerojê

dilê hemî Hewlêriyan êşand, Serokwezîr Mesrûr Barzanî piştî rastî daye kedkarên wê sûkê ku cihê wan bi zûtirîn dem jê re tê nûjenkirin."

Parêzgerê Hewlêrê Umêd Xoşnaw taybet ji ajansa K24ê re got, "Niha Sûka Qeyseriya Hewlêrê bi

zûtirîn dem tê tamamkirin." Navbirî amaje jî da, "Serokwezîr Mesrûr Barzanî li van nêzik diyariyekê pêşkêşî zirardîtiyên Sûka Qeyseriya Hewlêrê dike."

Li şeva 05.05.2024ê agir berbû pareke Sûka Qeyseriya Hewlêrê û piştî çend seetan ji aliyê tîmên Bergiriya Şaristanî ya Hewlêrê ve hat kontroolkirin.

Parêzgerê Hewlêrê piştî wê rûdanê di ragehandinekê de eşkere kir ku, li dû dawî amar ji zêdetirî çar hezar dikanan, 227 dikan û heft embarên biçûk ên wê sûkê şewitîn û zirar gehişt wan.

Gojimê terxankirî ji bo nûjenkirina Sûka Qeyseriya Hewlêrê pênç milyar û 300 milyon dînan in. Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji bo alîkarîkirina kedkaran ew bi pereyê gilêştî, tabloyan û baca 50% ya sala 2023ê û 100% ya sala 2024ê efû kirine.

Eniya Tirkmenî beşdarî Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê nabe

Ji ber stemlêkirina wan di Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê de, Eniya Tirkmenî rûniştinên parêzgeha Nînowa jî boykot kirin û li ser wê yekê rijd in ku lihevkirina hotela Reşîdê ya Bexdayê ji bo pêkanîna Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê neqanûnî ye.

Tirkmen roj bi roj li ser helwestên xwe li hember Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê rijdtir dibin û red dikin ku bi çî awayan tevî wê hikûmeta xwecihî bibin, ya ku li 10ê Tebaxê li hotela Reşîdê hatiye pêkanîn, heta ji ber wê stema ku di pêkanîna Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê de li wan bûyî Civata Parêzgeha Nînowa jî boykot kir.

Wesa diyar e ku Tirkmen li beramberî bêparkirina ji Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê destan danahêlin, nûtirîn pêngava wan civîna kesatiyê diyar e Tirkmenên Îraqê, Hesên Toran, Serokê Eniya Tirkmenî û Erşed Salihî bi Cîgirê Wezîrê Derve yê Tirkiyeyê Noh Yilmaz re bû, ku li dû ragehandina wê civînê, danûstandin li ser rewşa Kerkûkê kirine.

Ji aliyekî din ve Qehtan Mendawî yê Serkirde di Eniya Tirkmenî de careke din rijdbûna Eniya xwe li ser boykotkirina rûniştinên Civata

Parêzgeha Kerkûkê tekez kir û got, "Ya ku li roja 10ê Tebaxê qewimî neqanûnî bû, em tevî hikûmeteke xwecihî nabin ku bi awayekî neqanûnî hatibe pêkanîn." Amaje jî da, "Em li benda biryara Dadgeha Federalî ne."

Herwesa çend çavkaniyan ew yek jî eşkere kir ku, Eniya Tirkmenî ji ber wê stema ku li Kerkûkê li wan bûyî rûniştinên Civata Parêzgeha Nînowa jî boykot kirine, xasma ku li vê dawiyê Eniya Tirkmenî tevî du civînan Civata Parêzgeha Nînowa nebû, lewma jî wê civatê rêjeya qanûnî ji bo rûniştinê tamam nekir.

Helwestên yek li dû yekê yê tînd ên Eniya Tirkmenî li beramberî

pêkanîna Hikûmeta Xwecihî ya Kerkûkê û boykotkirina wê piroseyê di demekê de ne ku, zêdetirî carekê Parêzgerê Kerkûkê yê nû Rêbwar Teha daxwaz ji Eniya Tirkmenî kiriye ku biçe pal wan û postên xwe li Civata Parêzgeha Kerkûkê werbigire. Şeva Şemî, 10.08.2024, bê tevlibûna PDK, Eniya Tirkmenî û hejmareke endamên Ereba ên Civata Parêzgeha Kerkûkê li Bexdayê, Parêzgerê Kerkûkê û Serokê Civata Parêzgeha Kerkûkê hatin hilbijartin. Rêbwar Teha wekî Parêzgerê Kerkûkê û Mihemed Hafiz jî wekî Serokê Civata Parêzgeha Kerkûkê hatin hilbijartin.

Berdevkê PDKê: Partiya me bi hemû hêz, şîyan û cemaweriya xwe piştigiriya Mesrûr Barzanî dike

Berdevkê Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) Mehmed Mihemed di daxuyaniyekê de dibêje,

"Demeke beşek ji rêveber û çapemeniyên YNKê dîr ji prensîp û etîketên siyasî, û heta dîr ji rewangeha rewşa navxwe ya YNKê bi xwe jî, li PDKê dinerin, û dijî birêz Mesrûr Barzanî Cîgirê Serokê PDKê û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê, helwestên dijminatî, nefreta jidil, derew û nûçeyên bêbingeh belav dikin.

Tekesta daxuyaniya berdevkê PDKê wiha ye: Demeke beşek ji rêveber û çapemeniyên YNKê dîr ji prensîp û etîketên siyasî, û heta dîr ji rewangeha rewşa navxwe ya YNKê bi xwe jî, li PDKê dinerin, û dijî birêz Mesrûr Barzanî Cîgirê Serokê PDKê û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê, helwestên dijminatî, nefreta jidil, derew û nûçeyên bêbingeh belav dikin. Derwa wan a herî dawî jî, roja 26/8/2024 bû ku li ser malpera fermî ya YNKê daxuyaniyek hatiye belavkirin, bi navê (çavkaniyek ji YNKê).

Em wek Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) ji raya giştî û gelê Kurdistanê re tekez dikin ku nivîskar û kesên li pişt wê daxuyaniya YNKê, dixwazin li gorî rewşa navxwe ya YNKê ya pir bal û şax, rewşa PDKê nîşan bidin. Partiya me xwediyê rêbazeke rast û dirust e, û xwedî rêber û lêvegerek e ku serok Mesûd Barzanî ye û em hemû şopdar û têkoşerên rêbaza Barzanî ne û di bin sîwana Serok Barzanî de ji bo yek armanc û yek rêbazê tekoşinê dikin.

Xebat, helwest, nerîn û siyaseta birêz Mesrûr Barzanî di hukimdarî û karê siyasî de di çarçoveya bername û helwesta Partiya Demokrata Kurdistanê de ye, û li cem PDK, her êrîşek li ser kesayetiya Mesrûr Barzanî, êrîş e li dijî hemû endamên PDKê. Wan hêsta PDK nasnekiriye û ji dîroka ders wernagrin, gelek berê xewna wê yekê didîtin ku PDK jî weke xwe bikin, lê her wekî berê ku ew xewn û xeyala wan bichî nehat, em wan piştîrast dikin ku PDK û endamên PDKê dê bihêz û bixwebawerî bin û dê xewn û xeyalên wan careke din bixin bin heriyê.

Partiya me bi hemû hêz, şîyan û cemaweriya xwe piştigiriya heval Mesrûr Barzanî dike ku li ser hemû erkên xwe berdewam be.

Mehmed Mihemed Berdevkê PDKê 27.08.2024"

Cenazeyê şehîd Tekîn Goyî ji aliyê hezaran kesî ve hat veşartin

Li Dêrikê bi hezaran kes cenazeyê fermanîdar Tekîn Goyî yê di êrîşa dewleta Tirk de şehîd bû, veşartin.

Li Dêrikê ya kantona Cizîrê bi hezaran kes cenazeyê fermanîdar Tekîn Goyî (Îsmet Unver) veşartin. Cenazeyê şehîd ji gel ve ji pêş Nexweşxaneyê Şehîd Hogir a Dêrikê hat wergerandin û bi merasîmekî li Goristana Şehîd Xebat hat veşartin.

Di merasîmê de hevserokê

Meclisa Malbatên Şehîdan a Kantona Cizîrê Mahsûm Hesên li hember êrîşên dewleta Tirk a dagirker banga xurtkirina têkoşinê kir û got wê li ser rêça şehîd Tekîn bimeşin.

Endama rêveber a Teverga Civaka Demokratîk (TEVDEM) Rûken Ehmed bal kişand ser hezkirina şehîd Tekîn Goyî ji welat û gelê xwe re û girêdana wî ya xurt bi felsefeya Rêber Abdullah Ocalan û fedakariya şehîdan

re û wiha got: "Şehîd Tekîn civak û geleki azad a li ser jiyana hevbeş û ewleh dixwest."

Hevserokê Desteya Tenduristiyê Dr.Memo Xelîl got ku ew ê heta serkeftinê bibin şopdarê Şehîd Tekîn Goyî.

Di dawiyê de wesîqeya şehadetê hat xwendin û radestî malbatê hat kirin. Cenazeyê şehîd Tekîn Goyî bi dirûşmeyên "Bi can bi xwîn em bi te re ne ey şehîd" û "Şehîd

namirin" hat veşartin.

Fermanîdar Tekîn Goyî ku li Ofîsa Tenduristiyê ya Qamişlo

dixebitî, 19ê Tebaxê di êrîşa dewleta Tirk a dagirker de şehîd bû.

Mesrûr Barzanî: Pêwîst e hikûmeta federal malbatên şehîdan û Enfalkiriyên qerebû bike

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 25ê Tebaxê bi boneya 36 saliya qurbanîyên Enfala Badînanê peyamek belav kir û tê de ragihand, "Divê hikûmeta federal erkên xwe yê yasayî û exlaqî pêk bîne û malbatên şehîdan û qurbanîyên Enfala qerebû bike.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî di peyama xwe de got: "Îro em qurbanîyên Enfala Badînanê bibîr tînin, ku beriya 36 salan di dawî qonaya enfala hovane ya rêjîma Beis de, bi hezaran xelkê bêgune li devera Badînanê şehîd û winda kirin. Bi sedan gundên deverê wêran kirin ku bp sedema koçberbûa

bi dehhezaran kes.

Amaje bi wê jî kir, "Armanca van tawanên hovane, qirkirin û jenosîdkirina gelê Kurdistanê bû, lê berpirsyarên van komkujiyan nekarîn îrade û daxwaza azadiyê ya gelê Kurdistanê têk bibin." Serokwezîr Mesrûr Barzanî gor: "Di vê boneyê de em tekez dikin ku divê hikûmeta federal erkê xwe yê yasayî û exlaqî cîbicî bike û malbatên şehîdan û qurbanîyên Enfala destê rejîma berê ya Iraqê, qerebû bike." Serokwezîr Mesrûr Barzanî di dawiya peyama xwe de silav li giyanê pak ê qurbanîyên Enfala Badînanê û hemû şehîdên Kurdistanê kir û ragihand, "Hikûmeta Herêma Kurdistanê li ser hewlên xwe berdewam dibe û her çî di karînen wê de be, dê ji bo xizmeta malbatên şehîdan û enfalkiriyên bike."

Di konferansa Berlînê de sûcên şer ên dewletan hate nîqaşkirin

Di Konferansa Aşitî û Demokrasiyê de ku li Berlînê tê

piraniya şehadetan jî bi encama êrîşa dewleta Tirk û çeteyên wî

lidarxistin de mijara 'Sûcên Şer ên Dewletan' hate nîqaşkirin û hate destnîşankirin ku ev pêvajoya dibe bi têkoşîna gelan bi dawî bibe. Rûniştina 4'emîn a Konferansa Aşitî û Demokrasiyê ku li Berlîn a paytextê Elmanyayê tê lidarxistin, bi panela sernavê 'Sûcên Şer ên Dewletan' dewam kir. Moderatoriya panelê Dr. Nazan Ustundag kir û Nûnerê PYD'ê yê Ewropayê Fuad Omar, Wêjevan Asli Erdogan, Parlementerê berê yê HDP'ê Garo Paylan û Derhênerê Giştî yê Draw Media Mohammed Raouf Abdulazzez beşdar bûn.

Mohammed Raouf Abdulazzez ê bi rêya Skype beşdarê panelê bû, têkildarî êrîşên dagirkeriyê yê dewleta Tirk ên li ser Başûr û baregehên leşkerî yê li wir agahî dan.

Abdulazzez diyar kir ku bombaran û komkujiyên dewleta Tirk ên li Başûr mijara dadgehên cezayê yê navneteweyî ne û anî ziman ku di êrîşên dewleta tirk de bi sedan kes birîndar bûne û komkujiyeye mezin a xwezayê hatiye kirin.

Nûnerê PYD'ê yê Ewropayê Fuad Omar bi bîr xist ku di şerê li Rojava tê berdewam kirin de bi hezaran kes şehîd bûne û

destkeftiyên Kurdan e û bang li civaka navneteweyî kir ku li hemberî êrîşên hewayî yê Tirkiyeyê yê sûcên li dijî mirovahiyê dike, helwestê nîşan bidin.

Siyasetmedar Garo Paylan li ser mijarên şer û koçberiya bi darê zorê ya li Kafkasyayê rawestiya û bêdengiya cîhanê ya li hemberî koçberiya bi darê zorê ya li Qerebaxê rexne kir. Paylan qirkirina ku di salên 90'î de ji aliyê Sîrbistanê ve li ser Boşnakan hat kirin bi bîr xist û anî ziman ku ev rewş li cîhanê bû sedema hêrseke mezin û bi destwerdana hêzên navneteweyî encam bû. Paylan diyar kir ku divê bêdengiya li hemberî komkujiyên li Rojava û Kafkasyayê bê lêpîrsînkirin. Paylan bi bîr xist ku di heman demê li Xezeyê mirov tînin bombekirin, bi deh hezaran mirov hatine qetilkirin û xerabî li cîhanê bûye tiştêkî asayî. Paylan komkujiya Ermenan bi bîr xist û diyar kir ku gelê Kurd îro di pêvajoyeke bi vî rengî re derbas dibe. Paylan anî ziman ku li hemberî vê rewşê gotinên weke 'em poşman in' û 'em bi fikar in' bes tê dîtin. Paylan destnîşan kir ku ev pêvajoya têkoşîna gelan dikare bi dawî bibe. Konferansa wê sibe jî bi komxebat, panel û nîqaşan dewam bike.

Beşdarên ku rûniştinên roja ewil di saetên êvarê de bi dawî kirin, bangên xwe yê aştiyê li qada Hermannplatzê bi daxuyaniya çapemeniyê ragihandin. Daxuyanî ji aliyê Wezîrê Edaletê ê berê yê Îzlandayê Ogmundur Jonasson û Prof. Dr. Neşe Ozgen û Siyasetmedarê Kurd Hatîp Dicle ve hat kirin.

Di daxuyaniyê de hate destnîşankirin ku Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan ji dîrokî heta roja îroyîn ji bo pêkanîna aştiya civakî hewldaneke pir jidil kiriyê

Şaxewan Ebdullah: Ji sedî 70ê postên parêzgeha Kerkûkê ji destê kurdan hatine standin

Cîgirê Serokê Parlamentoya Iraqê ragihand, mafê ti aliyekî nîne bi tenê li Kerkûkê postan dabeş bike û

got: "Pêwîst e rêkeftina YNKê ligel aliyên Kerkûkê bi yasa were sererastkirin." Cîgirê Serokê Parlamentoya Iraqê Şaxewan Ebdullah di kongreyeke rojnamevanî de ragihand: "Kurd ji sedî 70ê postên parêzgeha Kerkûkê jidest dane û tenê postê ferman-dariya polis di destê Kurdan de maye."

Ebdullah jî got, mafê ti aliyekî nîne ku bi tenê li Kerkûkê postan dabeş bike û got: "Pêwîst e rêkeftina YNKê ligel aliyên Kerkûkê bi yasa were sererastkirin." Roja 10ê Tebaxê bê Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK), Bereya Tirkmenî û hejmarek ji endamên ereb ên Encûmena Parêzgeha Kerkûkê, li Bexdayê Rêbwar Taha wek Parêzgar û Mihemed Hafiz jî wek Serokê Encûmena Parêzgehê hilbijartin.

Beriya civînê, Fraksyonên PDKê, Bereya Tirkmenî û Hevpeymaniya Erebi li Encûmena Parêzgeha Kerkûkê di 3 daxuyaniyên cuda de beşdarbûna di civînê de red kiribûn û ew civîn bi "ne yasayî" binav kiribûn û tekez kiribûn ku ew di dema xwe de nehafîne agahdarkirin.

Makbule Ozer: Gelek keç û jinên ciwan di girtîgehê de ne

Makbule Ozer 82 salî ku îro ji girtîgehê derketibû ji Rûdawê re axivî û ragihand ku dema ew di

girtîgehê de bû her roj diçû nexweşxaneyê.

Kurê Makbule Ozerê Serhat Ozer li ser hesabê xwe yê medyaya civakî wêneyê dayîka xwe belav kir û ragihand: "Dayîka min a ezîz Makbule Ozer vê sibehê bi awayekî lez û bez hat berdan." Makbule Ozer 9ê Gulana 2022yan bi hinceta ku "alîkarî daye PKK'yê" li navçeya Artemêtê ya Wanê hatibû girtin. Ozer ji ber ku gelek nexweşiyên wê hene 7ê Îlonê hatibû berdan.

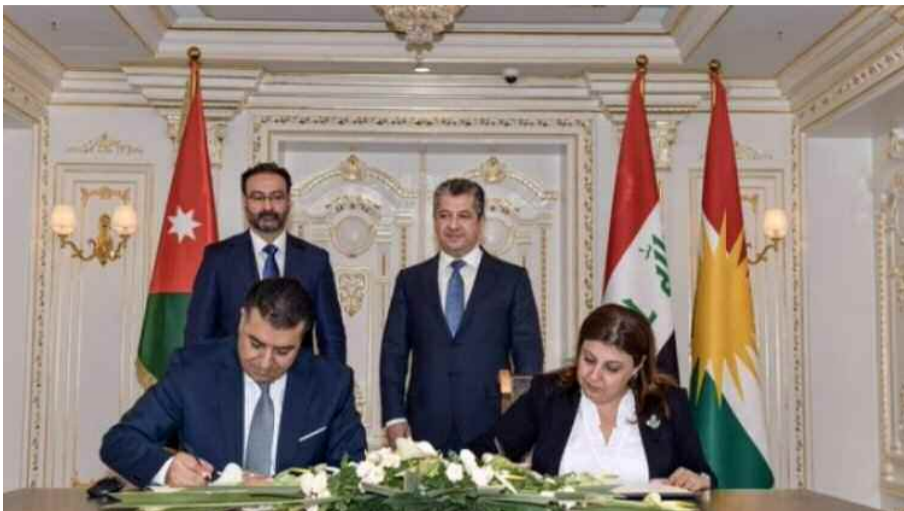
Piştî ku Saziya Tiba Edlî got, "dikare di girtîgehê de bimîne" dubare hatibû girtin û li Girtîgeha Wanê hatibû bicihkirin. Cezayê girtîgehê yê Makbule Ozerê îro bi dawî bû û bi awayekî bilez ji girtîgehê hat derxistin. Makbule Ozer bû mêvana Bultena Bakur a Rûdawê ku Hêvîdar Zana pêşkêş dike.

"Gelek keç û jinên ciwan di girtîgehê de ne"

Makbule Ozerê li ser derxistina xwe ya ji girtîgehê wiha got: "Serê şeveqê ji min re gotin 'xwe amade bike tu dê herî mala xwe'. Hevalan eşyayên min hazir kirin ez birim qereqolê û ji wir jî ez anî malê. Nehîştin ti kes were pêşiya min. Kêfa min hat, gelekî kêfa min hat ez li malê me nava zarok û neviyên xwe me. Gelek keçên ciwan û jin di girtîgehê de hene. Jineke bi temen a bi navê Henîfe jî di girtîgehê de ye û wê jî nidikarî karûbarên xwe bike.

Destekî wê seqet bû hîn 6 meh ji derketina wê re maye. Heta rojê mabe jî ti kesî ji girtîgehê bernadin. Heta ku rojên min jî xilas nebûn min jî bernadan. Her roj min dibirin nexweşxaneyê û dianîn. Niha rewşa min baş e û niha li nava zarokên xwe me. Ez dê baştir jî bibim."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî: Ji îro ve bazareke nû li ber cotyarên me tê vekirin

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê piştî îmzakirina yadaştnameyê hevfêmkirinê bi Wezareta Çandinê ya Urdinê re ragehand, "Ji îro ve bazareke nû li ber cotyarên me tê vekirin."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî îro li ser hisaba xwe ya tora civakî ya Xê parve kir, "Ez dilxweş bûm ku me îro yadaştnameyê

hevfêmkirinê bi Wezareta Çandinê ya Urdinê re îmza kir, ji îro ve bazareke nû li ber cotyarên me tê vekirin."

Bi çavdêrî û serperîştîya Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî, îro (Yekşem, 25.08.2024) di warê pêşxistina alîkarî û hevahengiya çandinê û pişesaziya xwerakî de, yadaşteke

hevfêmkirinê di navbera Wezareta Çandinê ya Herêma Kurdistanê û Wezareta Çandinê ya Şanişîna Urdinê de hat îmzakirin, ku biryar e di pêngava yekê de Urdin hin ji berhemên Herêma Kurdistanê hawirde bike, wekî petatan.

Herwesa Wezîra Çandinê û Çavkaniyên Avê ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê Bêgerd Talebanî jî ragehand, "Ew yadaştname ji 10 madeyên cuda cuda pêk hatiye lê 13 bendên cewherî vedigire, ku çawaniya serederîkirina li ser kertê çandinê bi her du pişkên şînkatî û perinde û berhemên candar û kargehan ve, ku di kertê pişesaziya xwerakî de li Herêma Kurdistanê kar dikin. Lewma dibe ezmûneke nû ji tevaya wan ezmûnan ên ku Herêma Kurdistanê di demên borî de tê re derbaz bûye, xasma jî di dema pênc salên karkirinê yê Kabîneya Nehê ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê de.

Şêx Cefer: Di kabîneya nehan de bacên li ser xelq hatin zêdekirin

Berpîrsê Encumena Parastina Berjewendiyên Bilind ên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) Şêx Cefer Şêx Mistefa got: "Di vê kabîneyê de, ku YNK jî bi awayekî aktîf beşdar nebûye, proseya xizmetguzarî û geşepêdanê hêdî dibe û bac jî li ser xelqê feqîr hatine zêdekirin, ev jî bûye sedema nerazîbûna wan.

Îro 31 Tebaxê serokê Encûmena Parastina Berjewendiyên Bilind YNK û Endamê Mekteba Siyasî Refat Ebdullah bi amadebûna Ziyad Cebâr Serokê malbenda rêxistina Silêmaniyê û Daban Şadala bi hejmareke zêde ya bazirgan û kasibkarên bajarê Silêmaniyê re civiyên û behsa rewş û astengiyên pêş kasibkarên kirin.

Şêx Cafer bi eşkere got: "Di kabîneyên hikûmeta Herêma Kurdistanê de kêma û zêde xizmetguzarî ji xelkê re hatiye kirin û xweşî gihîştîye piraniya navçeyên herêmê, lê belê di vê kabîneyê de ku YNK bi awayekî çalak beşdar nebûye, xizmetguzarî û geşbûn jî hêdî dimeşe.

Wî got: "Ne tenê me nekariye

asankariya kasibkarên bikin, lê bac û xerc jî hatine zêdekirin, ev yek jî bûye sedema nerazîbûna wan û ji ber pirsgerêka mûçeyan jî zêdetir astengî li pêşiya hevrikî li bazarê çêkiriye."

Serokê Encumena Parastina Berjewendiyên Bilind, tekez kir ku ji bo ji holê rakirina zordariya li ser bazirgan û karkeran bi giştî û çînen din, divê xebateke cidî ji bo guhertina hevkeseyê bê kirin û pêkanîna hevsegiya siyasî û hikûmeteke gelerî ku bi rêya vê hilbijartinê vegere nav xelkê û bi

awayekî rêk û pêk xizmeta wan bike û jiyana wan baştir bike.

Refaat Ebdullah anî ziman ku hemû pêkhatiyên gel bi vê kabîneyê re pirsgerêk hene û pirsgerêka mûçe jî weke mînak nîşan da û da xuyakirin: "YNK hewl dide bi rêya Bexdayê çareser bike, lê astengî çêdibin. Her wiha got: "Piraniya şandên dîplomatîk ên navdewletî xema xwe derbarê rewşa rêveberiya me de tînin ziman, ji ber wê jî divê em bi biryar hewl bidin ji bo guhertina rastiya siyasî ya herêmê."

Li Amedê çêkirina 6 hezar avahiyên erdhejê tamam bû

Li parêzgeha Amedê ya Bakurê Kurdistanê 6 hezar avahiyên erdhejê tamam bû û avahî radestî xwediyên wan hat kirin.

Wezîrê Hawirdor, Bajarvanî û Guherîna Av û Hewayê yê Tirkîyeyê Murat Kurum ragihand, piştî erdhejên navenda wê Meraş, li Amed dest bi çêkirina 10 hezar avahiyên erdhejê kirin.

Murat Kurum diyar kir çêkirina 6 hezar avahiyên qediya.

Herwiha di daxuyaniya Wezareta Hawirdor, Bajarvanî û Guherîna Av û Hewayê de hat diyarkirin çêkirina avahiyên erdhejê didome û yê tamam bûne jî teslimî xwediyên wan dikin.

Serokatiya Îdareya Avahiyên Komî (TOKÎ) li Amedê projeya 20 hezar û 286 avahiyên ku ji 14 beşan pêk tê daye destpêkirin.

6 hezar qediyane û 3 hezar û 839 xwedîheq derbasî malên xwe yê nû bûne.

Perlemanterekî Kurd dibe Cîgirê Serokê Komara Îslamî ya Îranê

Hisênzade yekemîn Kurd e di dirka Komara Îslamî ya Îranê de dibe Cîgirê Serokkomarî.

Serokkomarê Îranê yê nû Mesûd Pizîşkiyan fermana destpêkirina karî ji bo perlemanterê Kurd Ebdilkerîm Hisênzade wekî Cîgirê Serokkomarî derxist, ku dê ji doza pêşxistina gundan û deverên dûr berpirsyar be. Hisênzade, ku endamê Lijneya Avedankirinê û Nûnerê Şênîyên Bajarên Nexede û Şinoyê yê Rojhilatê Kurdistanê li Perlemana Îranê ye, dibe yekane perlemanterê Kurd û Sune di kabîneya 14ê ya Hikûmeta Îslamî ya Îranê de ku, piştî şoreşa Îslamî ya Îranê vî postê bilind yê Komara Îslamî ya Îranê werdigire. Pizîşkiyan di fermana xwe ya komarî de nivîsiye, "Ezmûna bişiyên û sozên Ebdilkerîm Hisênzade sedem bûn ku ji bo vî postî bê rûpartin û biryara destpêkirina karî jê re bê derxistin." Biryara Pizîşkiyan duhî (Duşem, 26.08.2024) derketiye û tê de hatiye, "Bi merema baştirkirina jîn û jiyara gundiyan û pêşxistina gundan û tekezkirina li ser rolê gundiyan ji bo bidestxistina aborekî bihêz û mukom, biryara Cîgirê Serokkomarî hatiye derxistin ji bo ku çavdêrî û serperîştîya karan û hevahengiya bi dezgehên peywendîdar re bike." Ebdilkerîm Hisênzade li sala 1980ê li bajarê Nexedeyê yê Parêzgeha Urmiyê ya Rojhilatê Kurdistanê hatiye ser dinyayê, û kesatiyekî siyasî yê Kurd e ji desteya çaksazîxwazên Îranê.

Ezîz Şerkanî: Zarokên Êzidî yê wînda war û kesûkarên xwe nas nakin

Îro roja cîhanî ya kesên wînda ye. Şêwirmendê Tora Hevpeymaniya Kêmaniyên Îraqê amajeyê dide, "Ew zarokên Êzidî yê nû ku

li ser destê DAIŞê hatine windakirin û heştta zindî ne, ji ber ku wê demê heştta biçûk bûn, niha nasname û war û kesûkarên xwe nas nakin."

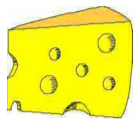
Şêwirmendê Tora Hevpeymaniya Kêmaniyên Îraqê Ezîz Şerkanî îro (În, 30.08.2024) taybet ji K24ê re got, "Rewşa kêmaniyên li Herêma Kurdistanê li beranberî Îraq û Rojhilata Navîn gelek baştir û pêşkeftîtir e."

Ezîz Şerkanî amaje jî da, "Komkujiya Êzidiyan li sala 2014ê ji aliyê DAIŞê ve li ser astê cîhanê mezintirîn komkujiya sedsala bîst û yekê ye." Navbirî ron jî kir, "Heta niha zêdetirî du hezar û 500 Êzidiyan wînda ne, hejmareke wan hatiye jenosîdkirin û hejmarek li kempa Holê ye û heta niha nehatiye azadkirin û herwesa hene jî ku ji bo welatên din û xasma welatên Erebi hatine veguhastin."

Şêwirmendê Tora Hevpeymaniya Kêmaniyên Îraqê herwesa got, "Ên ku heştta zindî ne û wînda ne dibin du hezar kes û piraniya wan jî jin û zarok in."

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

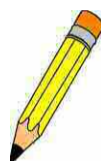
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

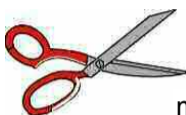

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

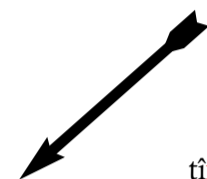
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

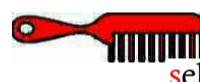
Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Buıldır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

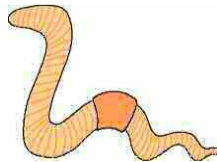
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

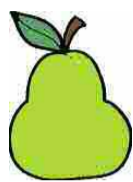

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

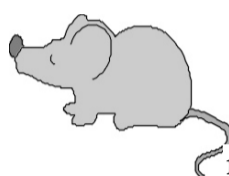
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu êlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

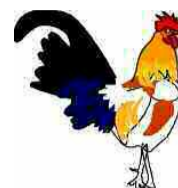
Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu çîqdir.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev miške.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzûkdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

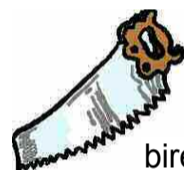
rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

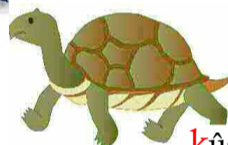
Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xêçêngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Kk

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

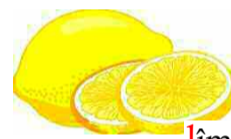
Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşiqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Li

lîmor

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

xezal

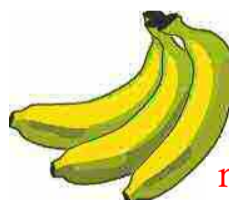
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu ceyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

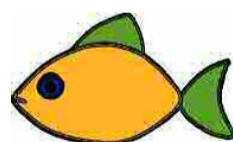
Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkêdir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zerrêbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a bool.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

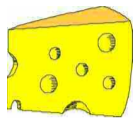

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

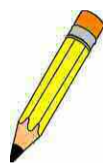
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

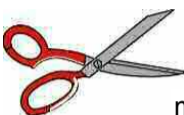

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

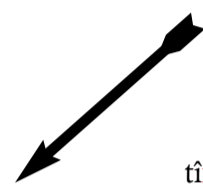
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

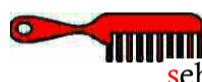
stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvike

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

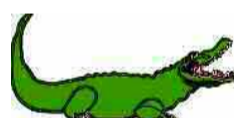
şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütökdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

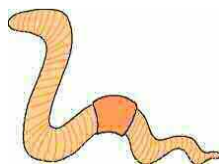
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ewr

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzəndir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

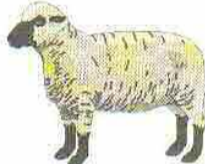
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

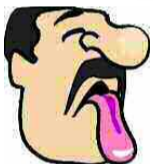
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, çeş, Declê, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, duðu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

В Швеции возбудили дело против сжегших Коран мигрантов из Ирака

Главное управление прокуратуры Швеции возбудило дело в отношении двух мужчин, которых обвиняют в сожжении Корана, сообщает пресс-служба ведомства.

Дело завели по статье "подстрекательство к насилию в отношении этнической группы". По версии следствия, летом 2023 года обвиняемые в четырех местах в Стокгольме сожгли Коран. Два инцидента произошли у мечети в районе Сёдермальм, третий — в мигрантском гетто Ринкебиплан и последний — на площади Бенни Фредрикссона. По данным Sveriges Radio, обвинения выдвинули против мигрантов из Ирака Салвана Момики и Салвана Наджема. Первый раз они сожгли священную книгу мусульман 28 июня 2023 года, когда мусульмане отмечали Курбан-байрам. МИД Ирака призвал Швецию экстрадировать Момику. Осенью 2023 года телеканал TV4 со ссылкой на службу миграции сообщал, что Момике не продлили вид на жительство и его депортируют с запретом повторного въезда на пять лет.

Ровно три года назад не стало Академика Надирова...

24 августа 2021 г. на 90-ом году жизни нас покинул Почётный Президент Ассоциации «Барбанг» курдов Республики Казахстан, Почётный президент Международной федерации курдских общин, ветеран Ассамблеи народа Казахстана, заслуженный деятель науки и образования Республики Казахстан, славный сын своего народа и страны академик Надир Каримович Надиров. Сегодня в Казахстане проходят официальные мероприятия по случаю годовщины, а также день памяти академика на официальных интернет ресурсах Ассоциации «Барбанг».

Надиров Надир Каримович, первый вице-президент Национальной инженерной академии РК, академик Академии наук Казахской ССР, лауреат государственной премии и заслуженный деятель науки Казахской ССР, почетный нефтяник СССР, изобретатель СССР.

Область его научных интересов включает нефтехимию, нефтепереработку, альтернативную энергетику, нефтяная геология и многое другое.

Надир Каримович является автором свыше 1200 научных трудов и 8 научных открытий, 31 монографии, 10 учебных пособий; обладатель около 250 патентов и авторских свидетельств на изобретения. В числе наиболее известных — серии коллективных монографий: «Химическое равновесие и принципы его смешения» (1996), «Токоферолы и их использование в медицине и сельском хозяйстве» (1991), «Тенгиз — море нефти, море проблем» (2003), «Новые нефти Казахстана и их использование» (8 книг, 1979—1987), «Нефтебитуминозные породы» (5 книг, 1982—1988). Эта работа издана в виде монографии в Казахстане и Канаде (на англ. яз.); «Высоковязкие нефти и природные битумы» (5 книг, 2001), «Нефть и газ Казахстана» (монография в 2 т., 1996). Высоко оценены публицистические монографии учёного: «Мы, курды-казахстанцы» (2003, 556 с.) и «Разница во времени, или Исторические повороты: экзамен на порядочность» (2008, 692 с.)

Авторитетный организатор науки и системы высшего образования, является наставником 12 докторов и более 50 кандидатов технических, химических, физико-математических, биологических, экономических, педагогических наук. Под его редакцией изданы 43 сборника научных трудов и материалов конференций. Получил международное признание как «Отец нефтяной науки Казахстана», создатель своих научных школ: физико-химической, нефтепереработчиков, катализаторов, нефтехимической.

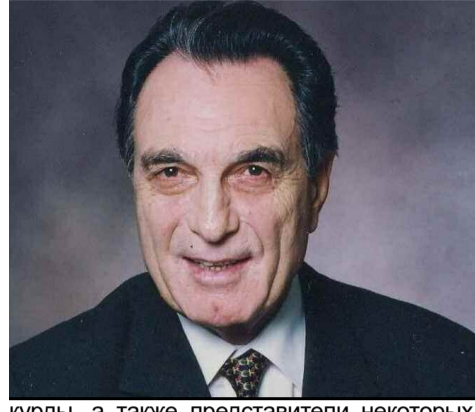
Учёные звания

1968 — доктор химических наук;
1970 — профессор;
с 1983 — академик АН Казахской ССР;
с 1990 — академик Международной академии экологической реконструкции;
с 1992 — академик Российской Академии естественных наук;
с 1995 — академик Академии профилактической медицины РК;
с 1996 — академик Международной инженерной академии (МИА, 1996), академик Национальной инженерной академии Республики Казахстан, почётный академик Академии наук Башкортостана.

Мог ли кто-нибудь тогда, 90 лет назад, предположить, что паренек из простой крестьянской курдской семьи с такой ошеломляющей быстротой и уверенностью вырастет в учёного с мировым именем? Думается, вряд ли.

Тем более, что Надир Каримович Надиров (1932 г.), родившийся в курдском селе Кикач, Нахичеванского района, Азербайджанской ССР, в 1937 году был вместе со своими родственниками и семьей депортирован в Джамбульскую область, Казахстана и до 1956 года находился на спецучете без права передвижения. И только после распада Советского Союза в соответствии с законом РК «О реабилитации жертв массовых политических репрессий» от 14 апреля 1993 года был признан жертвой политических репрессий и реабилитирован.

Итак, семья Надировых, как и все

курды, а также представители некоторых других репрессированных наций оказались в Казахстане не по собственному желанию: стали заложниками грубой политики советского руководства в 30-50 г. XX века. Подвергнутая жестокому геноциду на земле предков, часть курдов нашла себе пристанище в республиках бывшего Союза, в том числе и в Казахстане.

В 27 лет он — кандидат наук, в 35 — уже доктор, причем в такой области, как физическая химия сложных органических систем. Шаг за шагом он достигал новые верхи, становясь доктором химических наук, профессором, академиком НАН РК, лауреатом государственной премии, заслуженным деятелем науки КазССР, почетным инженером Казахстана Почетным нефтяником СССР, изобретателем СССР, лауреатом премии им.И.М.Губкина, обладателем почетного звания «Выдающийся инженер XX века», которое присуждает Совет президентов Международной инженерной Академии, объединяющей более 40 стран, в том числе США, Россию, Францию, Германию, Казахстан...

За большой вклад в развитие инженерного дела — он избран академиком Международной академии, Инженерной академии РК и ряда других международных академий, научных обществ, академическим профессором ряда университетов.

После окончания в 1953 году факультета естествознания Кызылординского пединститута он работает учителем химии в поселке Чулактау. Спустя три года поступает в аспирантуру Московского пединститута им.В.И.Ленина. Уже в эти годы молодой учитель и аспирант публикует в международных научных журналах свои первые исследования в области скорости и равновесия химических реакций и на их основе защищает кандидатскую диссертацию, выпускает свою первую книгу — учебное пособие «Химическое равновесие и принципы его смещения».

С 1959 по 1968 год работает уже зав.кафедрой химии Хабаровского пединститута и в 1967 году защищает докторскую диссертацию.

Возвратившись в Казахстан, Надир Каримович становится проректором по науке и зав.кафедрой технологии переработки нефти и газа Казахского химико-технологического института, ныне Южно-Казахстанского университета им.М.О.Ауэзова.

Талант ученого соединяется в нем с даром умелого организатора науки и производства. Так, в 1975-1984 годах он руководит институтом химии нефти и природных солей АН КазССР (Гурьев) и является одновременно главным научным секретарем Президиума и членом Президиума нашей Академии.

С 1987 по 2000 год он начальник Казахстанского отделения Всесоюзного НИИ нефти им.А.П.Крылова, первый вице-президент, а потом первый вице-президент Инженерной академии, одновременно генеральный директор научно-инженерного центра «Нефть» и главным редактором журнала «Нефть и газ», основанного им в 1996 году.

Надир Надиров внес большой вклад в развитие химической науки сложных органических веществ и физической химии нефтяных систем. Он представлял науку Казахстана и СНГ на международных форумах ученых в Мексике, США, Канаде, Франции, Великобритании, ФРГ, Швеции, Швейцарии, Греции, Румынии, Польше и в других странах.

Как руководитель Казахстанской школы нефтяников был избран членом двух научных советов АН СССР — по нефтехимии и катализу.

За большой вклад в развитие нефтяной промышленности ему присваивается звание «Почетный нефтяник СССР», за принципиально новые исследования нефти полуострова Бузачи и внедрения технологии их трубопроводного транспорта — почетное звание лауреата Государственной премии, за разработку и внедрение технологии повышения нефтеотдачи — премия им.академика И.М.Губкина. В связи со 100-летним юбилеем казахстанской нефтедобычи его награждают орденом «Курмет».

Н.К.Надиров внес большой вклад в развитие образования. За активную работу по

подготовке кадров в хабаровском пединституте он был удостоен почетного звания «Отличник народного просвещения РСФСР». За годы работы проректором по научной работе, зав.кафедрой химической технологии переработки нефти и газа он наладил подготовку специалистов высшей квалификации через чимкентскую и целевые аспирантуры ведущих вузов Москвы, Ленинграда, Новосибирска. Эта его работа была отмечена медалью «За доблестный труд».

Н.К. Надиров — крупный организатор науки. Работая директором Института химии нефти и природных солей, он добился высоких показателей в проведении научных исследований, укреплении связи науки с производством, в подготовке научных кадров, спроектировал и построил уникальный инженерно-лабораторный комплекс института.

Будучи главным научным секретарем Президиума и членом Президиума АН КазССР, курируя вопросы координации научно-исследовательских программ республики и подготовки высококвалифицированных ученых-специалистов, он также внес существенный вклад в развитие казахстанской науки. За этот труд он был удостоен высокой награды ССР — ордена Трудового Красного Знамени.

Н.К.Надиров — автор более 1000 научных статей, 30 монографий и более 300 изобретений и патентов. Под его руководством защищено более 15 докторских и 60 кандидатских диссертаций.

С именем Н.К.Надирина связано развитие нефтегазового комплекса в республике.

Он написал и издал несколько фундаментальных монографий в серии «Новые нефти Казахстана и их использование»: «Нефти полуострова Бузачи» (1979), «Нефти Мангышлака» (1981), «Технология повышения нефтеизвлечения» (1982), «Подсолевые нефти Прикаспийской впадины» (1983), «Техника и технология нефтепроводного транспорта» (1983), «Трубопроводный транспорт вязких нефтей» (1985), «Металлы в нефтях» (1985), «Использование вторичного углеводородного сырья» (1987).

Другая серия книг «Нефтебитуминозные породы» — это «Перспективы использования» (1983), «Проблемы и перспективы» (1985), «Техника и технология добычи

и транспортировки» (1987) и «Достижения и перспективы» (1988).

Впервые в двухтомной его монографии «Нефть и газ Казахстана» комплексно охарактеризованы история и состояние нефтегазовой отрасли, дана характеристика нефтей и газов всех месторождений Казахстана.

Монография эта является теперь настольной книгой всех, кто имеет профессиональное отношение к проблемам нефтегазового комплекса нашей республики, а издание его фундаментального труда в пяти томах «Высоковязкие нефти и природные битумы» являются путеводной энциклопедией в деле изучения и использования перспективного углеводородного сырья. Эти работы служат и будут служить научно-информационной базой дальнейшего развития нефтегазовой промышленности страны.

Новой вехой в истории нефтяной отрасли Казахстана является выпуск научно-производственного журнала «Нефть и газ», учрежденного Министерством науки и высшего образования, Национальной академии наук и Инженерной академией РК под редакцией Н.К.Надирина, тогда президента Ассоциации «Барбанг» курдов РК, членом Высшего руководства национального конгресса Курдистана (Брюссель), членом общественного Совета по проведению 10-летия независимости страны.

Н.К.Надиров вместе со своей супругой Халимой Амо, кандидатом химических наук, вырастили трех сыновей: Бари — кандидат медицинских наук, нейрохирург, Ариф — кандидат химических наук, Дмитрий — кандидат социологических наук.

Н.К.Надиров наряду с орденами Трудового Красного знамени и «Курмет», награжден медалями «Астана», «100 лет нефтяной промышленности Казахстана», ВДНХ СССР, медалями имени аль-Фараби, Ч.Валиханова, Э.Циолковского, М.Ломоносова, М.Д.Менделеева, «10-летию независимости Казахстана» и многочисленными почетными грамотами.

Путь этот наглядно показывает, каким огромным нравственно-духовным потенциалом обладает курдский народ, преодолевающий различные исторические невзгоды в своем неуклонном движении к новому светлостому будущему вместе не только с Казахстаном, но и с исторической родиной.

С 1996 по 2003 годы Надир Каримович был Президентом Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана, в рамках деятельности которой и не только он внёс неоценимый многолетний вклад в развитие всемирной курдской диаспоры, включая укрепление общественного согласия, развитие и сохранение курдского языка и культуры, вопросов образования, возрождения и укрепления народных ценностей и традиций, организацию и проведение культурно-массовых мероприятий, а также развитие международных связей курдской диаспоры с исторической родиной.

Посещая и организуя научные-практические конференции и культурно-массовые мероприятия курдов Казахстана, способствовал также развитию дружбы казахского и курдского народов. Как публицист, имеет немало статей и материалов, связанных с казахстанской действительностью и вопросами развития курдского этноса Казахстана.

Это большая утрата для полиэтничного казахстанского общества. Его отличали открытость, человечность, искренность, благодаря которым он заслужил высочайший авторитет и уважение среди всех тех, кому довелось с ним работать и встречаться.

Настоящий пример и кумир для нескольких поколений, Надир Каримович продолжал неустанно уделять значительное время развитию и воспитанию молодого поколения.

Ассоциация «Барбанг» курдов Казахстана выражает глубочайшие соболезнования семье, детям и внукам, родным и близким Надирова Надира Каримовича. Разделяем их горе, скорбь и печаль.

Rehma Xwedê lê be, çûyê wî cinet be!
Иманды болсын, жаны жанатта болсын!

Масуд Барзани и посол Пакистана обсудили двустороннее сотрудничество

Курдский лидер Масуд Барзани, глава "Демократической партии Курдистана" (ДПК), 27 августа встретился с послом Пакистана в

Ираке Мухаммадом Зишан Ахмедом, чтобы обсудить пути укрепления двусторонних отношений между Эрбилем и Исламабадом.

Согласно отчету, опубликованному штаб-квартирой Барзани, пакистанский посланник выразил свое восхищение прогрессом и стабильностью, достигнутыми в Иракском Курдистане.

Посол заверил Барзани, что Пакистан стремится установить более тесные связи с Курдистаном в различных областях, включая торговлю и культуру.

На встрече также обсуждались политическая ситуация в Ираке и регионе, отношения между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством Ирака, а также угроза терроризма как на глобальном, так и на региональном уровнях.

Таиланд стремится расширить экономические связи с Курдистаном

Посол Таиланда в Ираке и Иордании Софарак Пронгтура 28 августа в ходе встречи

с премьер-министром Курдистана Масуром Барзани выразил желание своей страны расширить экономические отношения с курдским регионом Ирака.

"Сегодня мы приветствовали посла Таиланда и обсудили пути укрепления двусторонних отношений, особенно в областях торговли, сельского хозяйства и туризма", сообщил премьер-министр. "Курдистан заинтересован в углублении своих двусторонних отношений с Таиландом, основанных на взаимных интересах".

Посол Таиланда, прибывший в сопровождении торговой делегации своей страны подчеркнул, что его визит направлен на изучение и расширение коммерческого и экономического сотрудничества с Региональным правительством Курдистана (КРГ).

В Курдистане прошла конференция по поддержке перемещенных лиц

27 августа Региональное правительство Курдистана (КРГ) провело в Эрбиле конферен-

цию, посвященную поддержке перемещенных лиц (ВПЛ) из других регионов Ирака. Мероприятие было организовано совместно с Международной организацией по миграции (МОМ). Координатор КРГ по международной защите Диндар Зибари, открывший конференцию, рассказал о проблемах, возникших из-за сокращения услуг в лагерях для перемещенных лиц, особенно после приостановки международной помощи. "Несмотря на эти проблемы, КРГ стремится предоставлять услуги и помощь для обеспечения стабильности и безопасности для всех перемещенных лиц, особенно тех, кто находится в административных границах Курдистана", — заявил Зибари.

Он также отметил, что в настоящее время в Курдистане проживает около 1,2 миллиона перемещенных лиц и беженцев в 22 лагерях в трех провинциях: Эрбиль, Сулеймания и Дохук. Большинство этих перемещенных лиц проживают как в лагерях, так и в городских районах, получая основные потребности, включая медицинскую помощь, жилье и еду.

Недавнее решение иракского правительства закрыть лагерь для перемещенных лиц, направленное на поощрение возвращения ВПЛ в места их происхождения, вызвало споры. Многие из этих районов остаются небезопасными или недостаточно восстановленными, что привело к отсрочке закрытия лагерей в Курдистане. Курдские власти считают, что условия в родных регионах многих перемещенных лиц, особенно в Синджаре, пока не подходят для их возвращения. КРГ выступило против насильственного возвращения ВПЛ, подчеркивая необходимость достойного и добровольного процесса возвращения.

Задержка зарплат в Курдистане - хроническая проблема

Сотрудники государственного сектора Иракского Курдистана уже много лет сталкиваются с постоянными задержками ежемесячной зарплаты. Несмотря на признание Феде-

порождают чувство разочарования и безнадежности по поводу финансового улучшения, что может перерасти в депрессию, влияющую на производительность труда и соци-

бокую психологическую и социальную проблему, требующую эффективных стратегий поддержки людей и обеспечения их стабильности.

Депутат из Сулеймании Карван Яврис раскритиковал решения Багдада относительно задержки зарплат работникам Курдистана. Он обвинил в задержках федеральное министерство финансов и курдское правительство.

"Я призываю Федеральный суд занять твердую позицию в отношении неисполнения своих решений", — заявил Яврис на пресс-конференции.

Он добавил, что ответственность за любую задержку заработной платы, будь то по техническим или иным причинам, должны нести оба министерства.

Яврис отметил, что во время заседания парламентского комитета по финансам три недели назад министр финансов Ирака заверил, что зарплаты государственным служащим будут выплачены в течение двух дней, что свидетельствует об отсутствии проблем с начислением заработной платы. Однако он выразил удивление по поводу решения министерства финансов Ирака связать июльские выплаты зарплаты с процедурами расчетов с регионом.

"Связывание выплаты заработной платы с такими процедурами является неконституционным, бесчеловечным и противоречит решениям Федерального суда", — сказал Яврис. Он заявил, что споры между Багдадом и Эрбилем должны решаться независимо от зарплат сотрудников, и предупредил, что использование зарплат региональных сотрудников в качестве рычага воздействия является неконституционным и незаконным.

ральным судом обязательства Багдада регулярно выплачивать заработную плату, проблемы с распределением заработной платы сохраняются, причем многие объясняют их политическими, а не финансовыми факторами, особенно после последней задержки выплаты зарплаты в июле более чем на 50 дней.

Задержка стала хронической проблемой, влияющей на повседневную жизнь жителей. Поскольку многие зависят от этой зарплаты для удовлетворения основных потребностей, частые задержки привели к серьезным социальным проблемам.

Социолог Амир Мохаммед в интервью агентству "Shafaq News" заявил, что задержки негативно влияют на психическое здоровье сотрудников. "Беспокойство, вызванное нерегулярной выплатой заработной платы, повышает уровень стресса, что потенциально может привести к нарушениям сна и сердечным заболеваниям", — считает он.

Мохаммед отметил, что продолжающиеся задержки

порождают чувство разочарования и безнадежности по поводу финансового улучшения, что может перерасти в депрессию, влияющую на производительность труда и соци-

альное взаимодействие, еще больше усиливая социальную изоляцию. Общественная активистка Хаврас Ахмед отмечает, что финансовое давление, вызванное задержками заработной платы, приводит к напряженности и конфликтам внутри семей, угрожая их стабильности. По ее мнению, некоторые люди могут прибегать к незаконным мерам для удовлетворения своих финансовых потребностей, что повышает уровень преступности и негативно влияет на безопасность общества. "Общая нестабильность, вызванная задержками зарплат, может привести к усилению протестов и демонстраций, отражающих интенсивность социальных конфликтов внутри общества", — добавила Ахмед.

Кроме того, сотрудники все чаще прибегают к займам для покрытия основных потребностей, что усугубляет социальное и экономическое давление на семьи. Отчеты и общественные расследования показывают, что задержки заработной платы представляют собой глу-

ДИПЛОМАТ

№ 32 (592) 25 - 31 август 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Барзани повторяет призыв к иракскому правительству выплатить компенсацию жертвам геноцида "Анфаль"

В воскресенье, 25 августа курдский лидер Масуд Барзани, вел массовые аресты, убийства и депортации курдских мирных

президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) повторил свой призыв к иракскому правительству выплатить компенсации жертвам геноцидной кампании "Анфаль", проведенной режимом Саддама Хусейна против курдского населения Ирака.

В своем заявлении Барзани напомнил о жестоких событиях, которые произошли с 25 августа по 6 сентября 1988 года, когда иракский режим начал бесчеловечные химические атаки и про-

ступления и компенсировать геноцид и другие несправедливости, причиненные нашей нации", — заключил Барзани.

Кампания "Анфаль", которая началась в 1986 году, усилилась в 1988 году и продолжалась до 1989 года, возглавлялась Али Хасаном аль-Маджидом, печально известным как "Химический Али", который был генеральным секретарем Северного бюро партии "Баас" и занимал пост военного губернатора региона, в то время как военными операциями командовал бывший министр обороны Ирака Султан Хашим.

3 мая 2011 года Верховный уголовный суд Ирака классифицировал кампанию "Анфаль" как "преступление против человечности и геноцид", и осудил Аль-Маджида, который также был ответственен за химическую атаку на Халабджу. Аль-Маджид был приговорен к смертной казни, и казнь состоялась 25 января 2010 года.

Региональное правительство Курдистана (КРГ) объявило 14 апреля днем памяти жертв этого геноцида.

Курдистан получил медицинскую помощь от короля Саудовской Аравии

Иракский Курдистан получил значительное пожертвование лекарств и медицинских принадлежностей от "Центра гуманитарной помощи короля Салмана" ("King Salman Humanitarian Aid And Relief Centre" - "KSrelief") на церемонии, состоявшейся на складе международного аэропорта Эрбиля.

В мероприятии приняли участие министр здравоохранения региона Курдистан Саман Барзанджи, генеральный директор по вопросам здравоохранения Кава Халиль, заместитель генерального консула Королевства Саудовская Аравия, а также глава иракского департамента "KSrelief".

В заявлении на своей официальной странице в Facebook Министерство здравоохранения выразило благодарность "KSrelief", консульству Саудовской Аравии, а также народу и правительству Саудовской Аравии за их постоянную поддержку и координацию.

Министр Барзанджи поблагодарил саудовскую делегацию за их постоянную помощь и подчеркнул важность дальнейшего сотрудничества для укрепления сектора здравоохранения в регионе Курдистан.

Глава иракского департамента "KSrelief" также выразил признательность за усилия Регионального правительства Курдистана" (КРГ) по поддер-

жанию медицинских услуг и подчеркнул важность постоянного сотрудничества.

Саудовские СМИ сообщили, что 24 августа

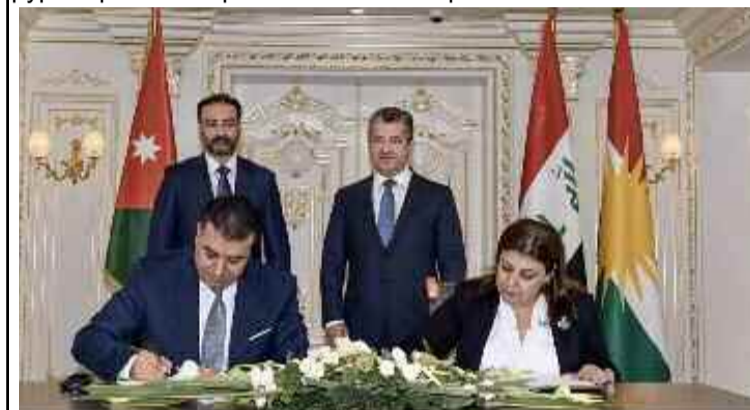

"KSrelief" доставил в Курдистан 15 тонн медицинских принадлежностей. Эта помощь предназначена для поддержки медицинских услуг для иракских граждан, перемещенных лиц и беженцев в регионе.

Эта помощь "KSrelief" направлена на удовлетворение неотложных потребностей в области здравоохранения в Курдистане и отражает продолжающиеся гуманитарные усилия Саудовской Аравии по поддержке нуждающихся стран и сообществ во всем мире.

Курдистан и Иордания подписали меморандум о взаимопонимании для укрепления сельскохозяйственного сотрудничества

25 августа премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани встретился с министром сельского хозяйства

Иордании Халедом Мусой Аль Ханифатом.

Во время встречи премьер-министр наблюдал за подписанием соглашения между министерством сельского хозяйства Курдистана и министерством сельского хозяйства Иордании. Соглашение сосредоточено на сотрудничестве в области сельского хозяйства и пищевой промышленности.

Согласно официальному заявлению канцелярии премьер-министра, стороны обсудили укрепление сотрудничества и координации в торговле, сельском хозяйстве, пищевой промышленности и маркетинге сельскохозяйственной продукции. Министр сельского хозяйства Иордании передал премьер-министру Барзани приветствия короля Абдаллы, подчеркнул давние и прочные отношения между Курдистаном и Иорданией и похвалил прогресс и процветание Эрбиля и Курдистана. Премьер-министр выразил благодарность королю Абдалле за постоянную поддержку, а также поддержку со стороны иорданского правительства и народа. Он также подтвердил готовность Регионального правительства Курдистана к дальнейшему развитию двусторонних отношений.

Под руководством премьер-министра был подписан меморандум о взаимопонимании между министерствами сельского хозяйства Курдистана и Иордании.

Целью этого меморандума является укрепление сотрудничества и координации в сельском хозяйстве и пищевой промышленности, включая импорт картофеля.

СМИ: иракские силы ПВО сбили турецкий беспилотник на севере страны

Иракские силы ПВО сбили турецкий беспилотник в небе над городом Киркук - административным центром одноименной провинции, расположенной на севере страны. Об этом сообщил информационный портал Shafaq News.

По данным его источника в силах ПВО в регионе, турецкий БПЛА проник в воздушное пространство Ирака со стороны соседней провинции Сулеймания. Как только дрон вошел в зону поражения, он был сбит иракскими военными. Взрыв, произошедший при падении беспилотника, спровоцировал пожар в жилом доме в Киркуке, однако пострадавших в результате инцидента нет, сообщили порталу представители экстренных служб. Турецкая сторона информацию о падении своего БПЛА пока не комментировала.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500